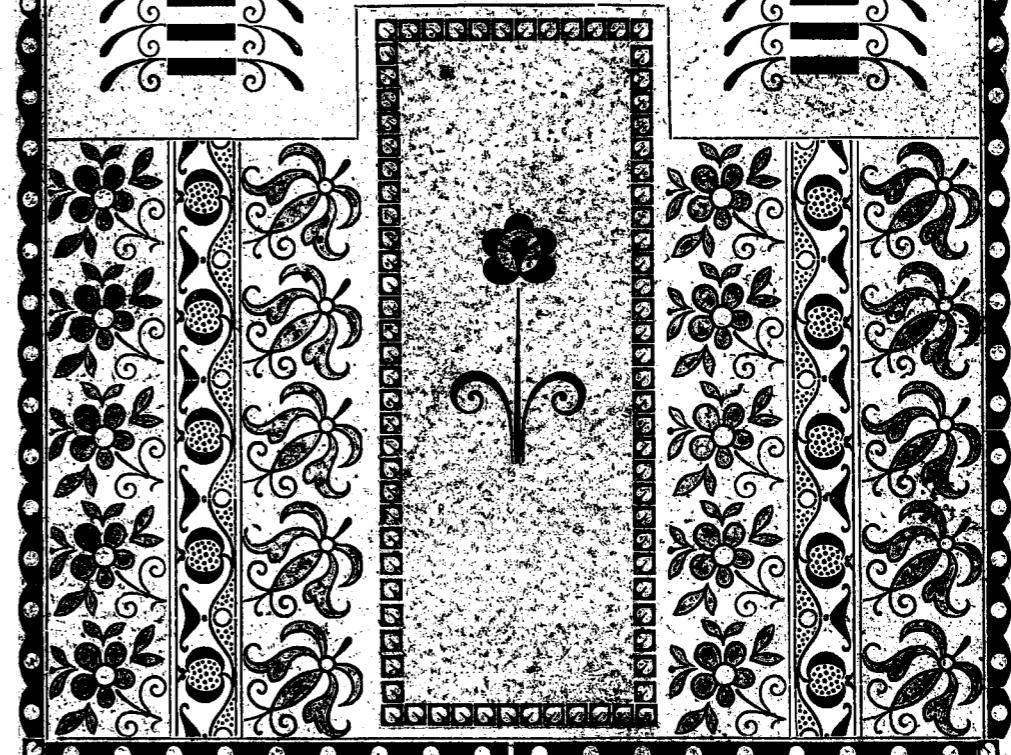

27/99/1

PAMĚTNÍ SPIS
— BESEDY JURIK —
HRANICE

1862 - 1912

5. ČERVENEC

27/99/1

I. ČESKÁ RADA

LUD. WELLART

ANT. KUNZ †

JAN JAMBOR †

LUD. POPP,
náměstek

JUDR. FR. ŠROMOTA,
starosta

MĚSTA HRANIC

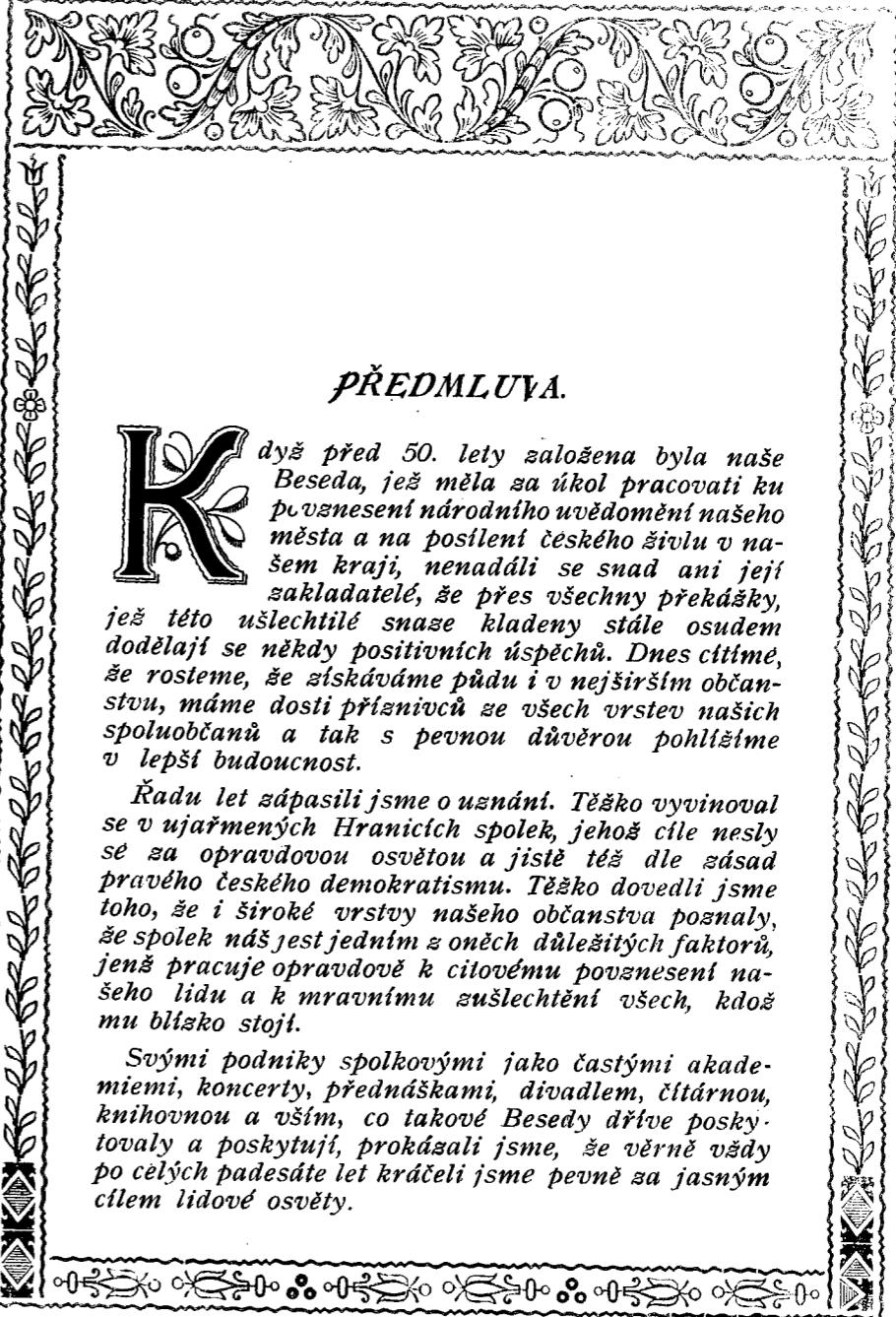

FR. ROZEHNAL

ANT. BALLIŠ

PŘEDMLUVA.

Když před 50. lety založena byla naše Beseda, jež měla za úkol pracovati ku povznesení národního uvědomění našeho města a na posílení českého živlu v našem kraji, nenadali se snad ani její zakladatelé, že přes všechny překážky, jež této ušlechtilé snaze kladený stále osudem dodělají se někdy pozitivních úspěchů. Dnes cítíme, že rosteme, že získáváme pôdu i v nejširším občanstvu, máme dosti příznivců ze všech vrstev našich spoluobčanů a tak s pevnou důvěrou pohlížíme v lepší budoucnost.

Řadu let zápasili jsme o uznání. Těžko vyvinoval se v ujařmených Hranicích spolek, jehož cíle nesly se za opravdovou osvětu a jistě též dle zásad pravého českého demokratismu. Těžko dovedli jsme toho, že i široké vrstvy našeho občanstva poznaly, že spolek náš jest jedním z oněch důležitých faktorů, jenž pracuje opravdově k citovému povznesení našeho lidu a k mravnímu zušlechtění všech, kdož mu blízko stojí.

Svými podniky spolkovými jako častými akademiami, koncerty, přednáškami, divadlem, čítárnonou, knihovnou a vším, co takové Besedy dříve poskytovaly a poskytují, prokázali jsme, že věrně vždy po celých padesáti letech kráčeli jsme pevně sa jasným cílem lidové osvěty.

Člověk se chce bavit. A my poskytovali vždy zábavu, jež šlechtí duši. Pošitky, které přinesly poslučačstvu všecky ty koncerty, akademie, divadla a j., byly opravdu pravými pošitky, jež jsou hodny kulturních českých lidí.

Dnes stojíme pevně na svých nohou. Obětavostí členstva zřízen byl dobrý pěvecký sbor, dobrý orchestr, jenž jest naši chloubou, máme znamenité hudební nástroje, spousty hudebního materiálu, ale nemáme už dnes místnosti, kde bychom celý tento nákladný aparát uplatnili. Pravím, nemáme už místnosti — tím chci říci, že náš nynější sál nám nestačí. A máme-li jakési »neskromné« přání tam někde v koutečku své duše, tož je to zbožné přání, abychom měli někdy a to hodně brzy dvoranu, která by byla hodna té práce a poctivé píle, již věnujeme svému kulturnímu poslání.

A práce ta nás těší, protože přináší kýšené ovoce. Mám opravdu vždy nelíčenou radost, když tak vidím těsně před koncertem rozpálené tváře všech účinkujících, když vidím z očí sálati lásku a radostnou snahu pro dobrou, krásnou a ušlechtilou věc. A v obecenstvu samé slavnostní tváře, všude živý ruch a zdajem, protože tam na podiu stojí dobří známí, »naši« lidé a zpívají a hrají tak pěkně, že těžko se odtud odchází. Takový koncert bývá hotovou událostí. Hovoří se o něm několik týdnů.

Snad někdo řekne, že to není hezké si lichotit. Ne. My jsme povinni říci při téhle příležitosti před celou českou veřejností žijící v našem okolí, že jsme svůj úkol vyplnili svědomitě a s láskou, že jsme neklesali pod těhou různých událostí, kde jsme dnes, že dospěli jsme vlastní silou a vlastním přičiněním. A to má faktickou cenu.

Dnes u příležitosti padesátiletého trvání naši Besedy oživujeme Vám všem, drží přátelé, v tomto

Památnku mnohou pěknou všominku na prvé těžké začátky, vyličujeme zde povšechnou činnost a těšme se, že všecko to dojde hojně pozornosti všech našich opravdových přátel.

Nemáme jiného přání, než aby tento skromný Památník vyvolal u všech našich přátel hojně vspomínek a aby vzpružil všechny ty, kdož naši Besedy nejbližě stojí, k nové a jaré činnosti.

O. B.

V TÁBORĚ PORAŽENÝCH.

Dr. FR. ŠRÖMOTA, t. č. předseda obč. besedy Jurik.

novém roce r. 1888 přistěhoval jsem se z Olomouce do Hranic, stav se nástupcem Dra Ed. Kallusa, v advokátní kanceláři. Když jsem asi tří neděle před svým stěhováním účastnil se na večírku, kterým se loučila hranická společnost s Drem Kallusem a promluvil v besedě několik slov, způsobila má řeč v městě mnoho hluku, ač jsem vyslovil pouze myšlenku, že Hranice dle své minulosti i dle svého obyvatelstva mají být a zůstat hranicemi české oblasti oproti německému území.

Teprve později jsem pochopil, že rozruch způsobilo nejen nadšené přijetí mé do české tehdy hlavně besední společnosti, která na mou osobu všechna celé naděje své do budoucna ale hlavně strach odpadlíků českých a německé společnosti, která úsilovně jala se ve veřejnosti hranické proti mně dělat veřejné mínění. Bojovali malicherně ale velice houževnatě a hlavní heslo boje bylo »cizák«.

V besedě »Jurik« našel jsem jádro občanstva hranického. V místnosti v dlouhém pokoji, za stolem zeleným přední měšťani, spolek bez výčepu, kde sluha prodával jenom členům a »daroval« hostům pivo, poměry primitivní ale návštěva pravidelná z vrstvy řemeslníků, z intelligence dva, tři.

Jelikož před třemi roky česká strana ztratila většinu v obecném zastupitelstvu – starostou byl Franz Watzlawik, prvním radním a rozhodujícím činitelem Dr. Plachky –

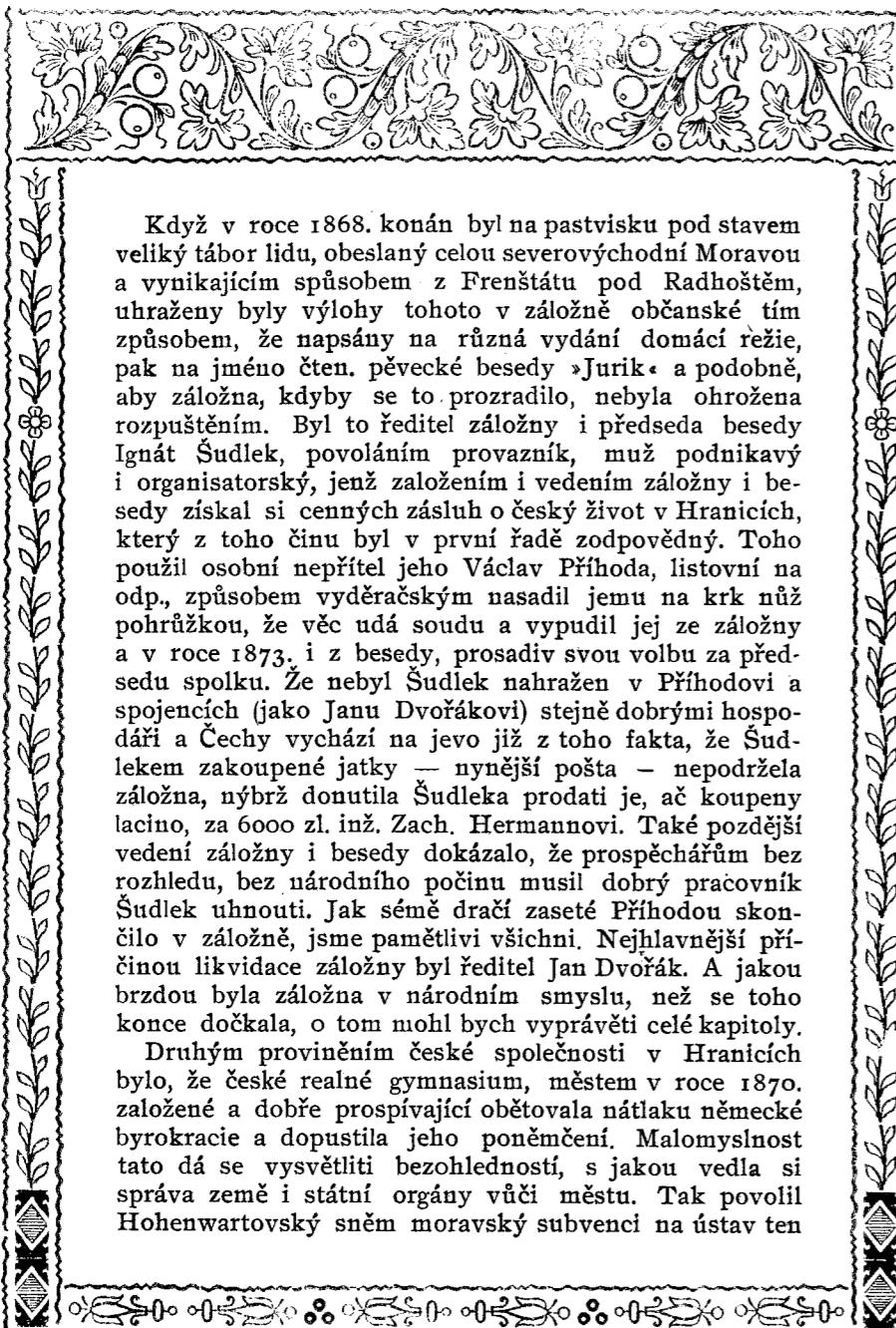
jest přirozeno, že zábava se točila okolo prohrátych voleb, kritisování odpadlíci, obviňování praví i nepraví vinníci na prohře, velmi pilně cvičení zpěv kaplanem Josefem Pruckem, ale jinak veden život klidně venkovský, maloměstský, jež pepřil vtipy a smělými sarkasmy učitel Fr. Vítěk. Jasna to byla hlava a člověk bystrého úsudku, jenž lidi a jejich slabostí znal tak dokonale, že se ho většina členů bála a vše mu proto promíjela. Jinak byl člověk zlatého srdce, jenž pro své národní cítění byl od Němců jen odstrkován a neuznáván. On a městský lékař Dr. Géla, muž vzácného charakteru, na němž zloba Dra Plachkého našla si terč svého pronásledování, kterého uštvala k smrti, stali se rázem mými věrnými, nerozlučnými přáteli a spolupracovníky.

Zpěv pěstován neodborně, četlo se málo, za to tím víc debattovalo. Dle toho poskytovalo se obecenstvu jen málých, nezajímavých zábav. Co bylo produkcí uměleckou, vše pořádáno v kasině německém.

Šťastná náhoda tomu chtěla, že přihlásil se muž pro koncert virtuos Ondříček, jehož sláva umělecká byla již doma i v cizině založena. Velkolepý koncert Ondříčkův, jehož súčastnili se poprvé v hojném počtu i důstojníci vojenských ústavů, byl pro besedu »Jurik« svátkem a úspěchem ve společnosti hranické.

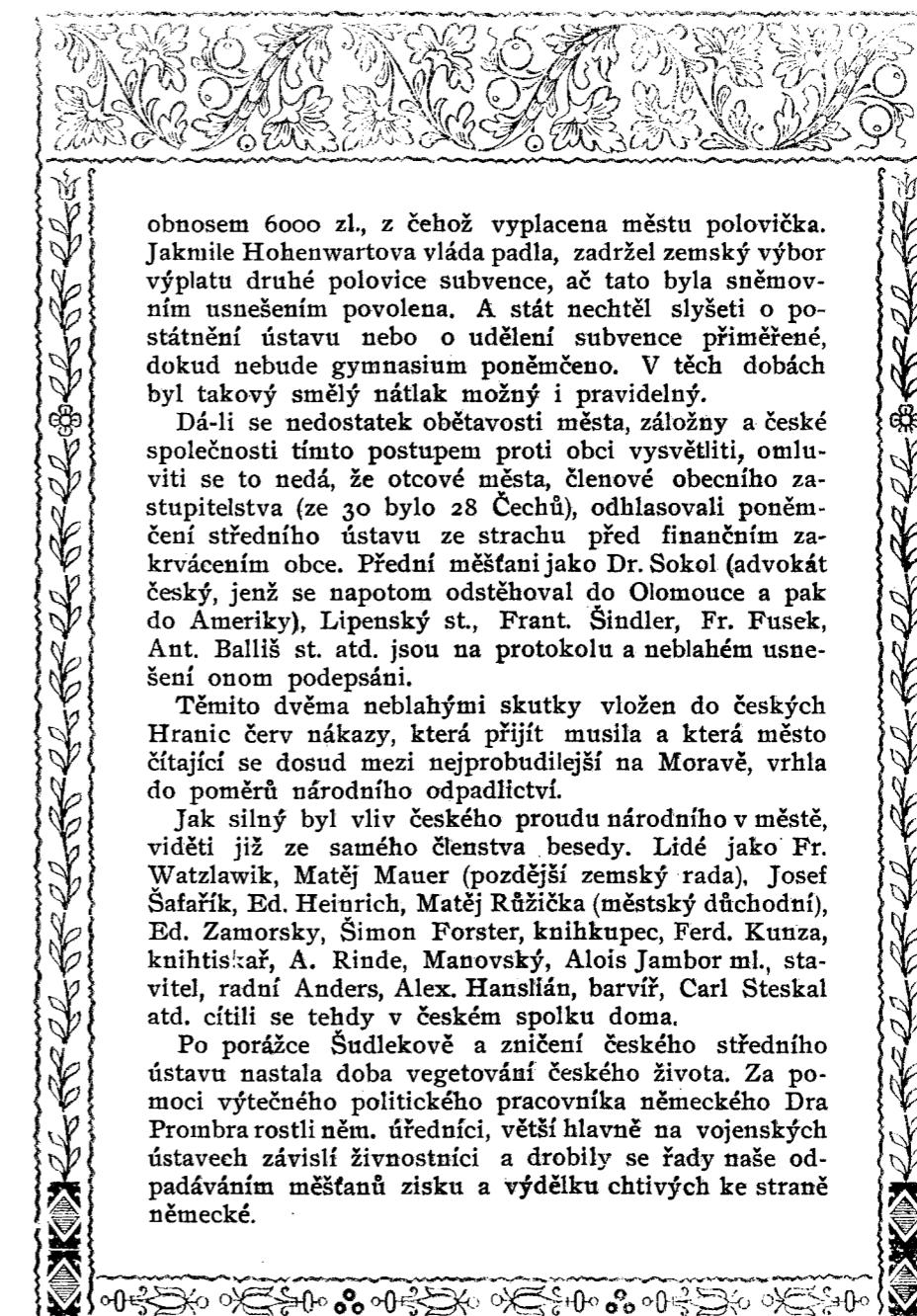
Nově vystavěná dvorana, jež vyžadovala veliké agitace i pomoci venkovských členů záložny občanské, umožnila ovšem na dálé širší i prohloubenější život spolkový i umělecký. Z besedy »Jurik« vzléti do řady spolků českých v témž roce 1888. i »Sokol«, jenž s nemalými obtížemi razil si cestu a získával pomalu sil.

Nežli vzpomenu dalšího vývoje, chci vysvětliti alespoň dvěma událostmi, jak to došlo v Hranicích na poměry, které nejpřípadněji vysvětlí náladu a poměry v tomto, od šesti set let českém městě, jež představovalo tábor poražených.

Když v roce 1868. konán byl na pastvisku pod stavem veliký tábor lidu, obeslaný celou severovýchodní Moravou a vynikajícím spůsobem z Frenštátu pod Radhoštěm, uhrazeny byly výlohy tohoto v záložně občanské tím způsobem, že napsány na různá vydání domácí režie, pak na jméno čten. pěvecké besedy »Jurik« a podobně, aby záložna, kdyby se to prozradilo, nebyla ohrožena rozpuštěním. Byl to ředitel záložny i předseda besedy Ignát Šudlek, povoláním provazník, muž podnikavý i organisatorský, jenž založením i vedením záložny i besedy získal si cenných zásluh o český život v Hranicích, který z toho činu byl v první řadě zodpovědný. Toho použil osobní nepřítel jeho Václav Příhoda, listovní na odp., způsobem vyděračským nasadil jemu na krk nůž pohružkou, že věc udá soudu a vypudil jej ze záložny a v roce 1873. i z besedy, prosadiv svou volbu za předsedu spolku. Že nebyl Šudlek nahrazen v Příhodovi a spojencích (jako Janu Dvořákovi) stejně dobrými hospodáři a Čechy vychází na jevo již z toho fakta, že Šudlelem zakoupené jatky — nynější pošta — nepodržela záložna, nýbrž donutila Šudleka prodati je, ač kupeny lacino, za 6000 zl. inž. Zach. Hermannovi. Také pozdější vedení záložny i besedy dokázalo, že prospěchářům bez rozhledu, bez národního počinu musil dobrý pracovník Šudlek uhnouti. Jak sémě dračí zaseté Příhodou skončilo v záložně, jsme pamětli všichni. Nejhlavnější příčinou likvidace záložny byl ředitel Jan Dvořák. A jakou brzdou byla záložna v národním smyslu, než se toho konce dočkala, o tom mohl bych vyprávěti celé kapitoly.

Druhým proviněním české společnosti v Hranicích bylo, že české realné gymnasium, městem v roce 1870. založené a dobře prospívající obětovala nátlaku německé byrokracie a dopustila jeho poněmčení. Malomyslnost tato dá se vysvětliti bezohledností, s jakou vedla si správa země i státní orgány vůči městu. Tak povolil Hohenwartovský sněm moravský subvenci na ústav ten

obnosem 6000 zl., z čehož vyplacena městu polovička. Jakmile Hohenwartova vláda padla, zadržel zemský výbor výplatu druhé polovice subvence, ač tato byla sněmovním usnešením povolena. A stát nechtěl slyšeti o postátnění ústavu nebo o udělení subvence přiměřené, dokud nebude gymnasium poněmčeno. V těch dobách byl takový smělý nátlak možný i pravidelný.

Dá-li se nedostatek obětavosti města, záložny a české společnosti tímto postupem proti obci vysvětliti, omluviti se to nedá, že otcové ničta, členové obecního zastupitelstva (ze 30 bylo 28 Čechů), odhlasovali poněmčení středního ústavu ze strachu před finančním zkrvácením obce. Přední měšťani jako Dr. Sokol (advokát český, jenž se napotom odstěhoval do Olomouce a pak do Ameriky), Lipenský st., Frant. Šindler, Fr. Fusek, Ant. Balliš st. atd. jsou na protokolu a neblahém usnesení onom podepsáni.

Těmito dvěma neblahými skutky vložen do českých Hranic červ nákazy, která přijít musila a která město čítající se dosud mezi nejprobudilejší na Moravě, vrhla do poměrů národního odpadictví.

Jak silný byl vliv českého proudu národního v městě, viděti již ze samého členstva besedy. Lidé jako Fr. Watzlawik, Matěj Mauer (pozdější zemský rada), Josef Šafařík, Ed. Heinrich, Matěj Růžička (městský dřichodní), Ed. Zamorsky, Šimon Forster, knihkupec, Ferd. Kunza, knihtiskař, A. Rinde, Manovský, Alois Jambor ml., stavitele, radní Anders, Alex. Hanslán, barvíř, Carl Steskal atd. cítili se tehdy v českém spolku doma.

Po porážce Šudlekově a zničení českého středního ústavu nastala doba vegetování českého života. Za pomocí výtečného politického pracovníka německého Dra Prombra rostli něm. úředníci, větší hlavně na vojenských ústavech závislí živnostníci a drobily se řady naše odpadáváním měšťanů zisku a výdělku chtivých ke straně německé.

Když jsme pořádali 18. května 1884. veřejnou schůzi olomouckého polit. spolku v Hranicích na Střelnici, vytkal jsem vůdčím osobám hranickým, proč se české zastupitelstvo nestará o odstranění utrakvistických škol národních a počestení gymnasia státního. Píchl jsem tím do vosího hnázda; bylo mi odpověděno, že se těmito otázkami školskými nesmí v Hranicích hnout. Činilo to na mne dojem truchlivý ano bolestný.

Tyto poměry zavinily porážku naší při obecních volbách spíše, než-li formální chyby při sestavování listin se naskytly. To byla německá správa obce prováděná českými lidmi a nevypočítavé soutěžení o místo starosty dříve než byl výbor zvolen, bylo jenom příležitostí vhodnou pro Němce dobře organizované, aby připravili Čechům hranickým porážku a nemilé překvapení od nevěrných spoluobčanů českých.

Porážka při volbách obecních byla tedy pocitována jako hluboká, bolestná rána a všeobecné očekávání bylo tedy, že mou prací bude zase vrátiti českému měšťanstvu správu věcí obecních a sice hned a prvním útokem. Jelikož volby obecní měly být za rok, bylo započítí s přípravami bez odkladu. Provedl jsem je co nejdokonaleji a v besedě získával si podrobné informace o jednotlivcích voličích. Bilance této práce byla zcela příznivá. Proto bylo pro mne zklamání velmi trapné, když jsme za největšího napjetí sil propadli 2 – 5 hlasů v II. sboru, při čemž nás 11 českých voličů nechalo na holičkách, jeden (professor) proto, že čeká kvinkvenálku, druhý proto, že se zařekl nevolit, když jej Češi dopálili, třetí proto, že visel u Vorschussvereinu, čtvrtý že měl dozávky od obce zadány, pátý výhodně najaté obecní louky, šestý až jedenáctý jiné hmotné výhody.

V besedě ovládal vztek a málomocné posuzování a odsuzování; u mne rostlo přesvědčení, že práce národní musí začít od kořenů.

Slo o povznesení spolkového života. Beseda »Jurik« vyžadovala předně lepší úpravy, což při konservativní povaze členstva šlo velmi pomalu. Koncesse hostinské domáhali jsme se po několik let. Konečně docílena za okr. hejtmana hr. Coudenhova. Zavedeny přednášky a debattové večery, založen polit. spolek občanská jednota a pořádány schůze na venkově, pořádány koncerty, v zábavách vynikaly Šibřinky besední a napotom předsedou »Sokola« Ant. Kunzem pořádané plesy; společnost besední rozmnožena českými úředníky, o které krok za krokem houževnatě bojováno. Založen dobročinný komítět dam a pečováno o školku a opatřováno ošacení chudých dítek.

Další starost byla o společenstva živnostenská, v jejichž výboru většinou rozhodovali Němci a renegáti, ač velká většina členstva byla česká. Na této drobné práci účastnil se vytrvale mag. farm. Arthur Kallus. Postupně podařilo se všechna společenstva získati. Podobně v hasičském sboru vymohlo se české velení.

Všechny tyto práce měly svůj počátek a vznik v besedě, jejíž stanovy jsme změnili, utvořili knihovní odbor a knihovnu rozmnožili. O zvelebení divadelních představení zasloužil se uč. Vítek, později Rud. Kallus, jenž prodělal také v Hranicích trpkou školu českého minoritu pracovníka, Dr. Randula i jednotliví ochotníci. Zajímavé místní přednášky rozmnoženy přednáškou Dra Holuba, druhým koncertem mistra Ondříčka, připuštěna divadelní společnost Trnkova k řadě představení, pořádána slavnost Komenského, činěny přípravy pro výstavu národopisnou v Praze a v malém v Hranicích, vzkříšen znova k životu hospodářský spolek a rozšířeny místnosti besední. »Sokol« i tovaryšský spolek zapolili v častém pořádání divadel, podporován a v místnostech besedních umístěn akademický ferialní klub.

Ačkoliv při volbách obecních jsme opět byli poraženi a hlasy naše byly ve větší měřině než předešle, rostli

Když v roce 1868. konán byl na pastvisku pod stavem veliký tábor lidu, obeslaný celou severovýchodní Moravou a vynikajícím spůsobem z Frenštátu pod Radhoštěm, uhraženy byly výlohy tohoto v záložně občanské tím způsobem, že napsány na různá vydání domácí rezie, pak na jméno čten. pěvecké besedy »Jurik« a podobně, aby záložna, kdyby se to prozradilo, nebyla ohrožena rozpuštěním. Byl to ředitel záložny i předseda besedy Ignát Šudlek, povoláním provazník, muž podnikavý i organisatorský, jenž založením i vedením záložny i besedy získal si cenných zásluh o český život v Hranicích, který z toho činu byl v první řadě zodpovědný. Toho použil osobní nepřítel jeho Václav Příhoda, listovní na odp., způsobem vyděračským nasadil jemu na krk nůž pohružkou, že věc udá soudu a vypudil jej ze záložny a v roce 1873. i z besedy, prosadiv svou volbu za předsedu spolku. Že nebyl Šudlek nahrazen v Příhodovi a spojencích (jako Janu Dvořákovi) stejně dobrými hospodáři a Čechy vychází na jevo již z toho fakta, že Šudlelem zakoupené jatky — nynější pošta — nepodržela záložna, nýbrž donutila Šudleka prodati je, ač koupeny lacino, za 6000 zl. inž. Zach. Hermannovi. Také pozdější vedení záložny i besedy dokázalo, že prospěchářům bez rozhledu, bez národního počinu musil dobrý pracovník Šudlek uhnouti. Jak sémě dračí zaseté Příhodou skončilo v záložně, jsme pamětli všichni. Nejhlavnejší přičinou likvidace záložny byl ředitel Jan Dvořák. A jakou brzdou byla záložna v národním smyslu, než se toho konce dočkala, o tom mohl bych vyprávěti celé kapitoly.

Druhým proviněním české společnosti v Hranicích bylo, že české realné gymnázium, městem v roce 1870. založené a dobře prospívající obětovala nátlaku německé byrokracie a dopustila jeho poněmčení. Malomyslnost tato dá se vysvětliti bezohledností, s jakou vedla si správa země i státní orgány vůči městu. Tak povolil Hohenwartovský sněm moravský subvenci na ústav ten

obnosem 6000 zl., z čehož vyplacena městu polovička. Jakmile Hohenwartova vláda padla, zadržel zemský výbor výplatu druhé polovice subvence, ač tato byla sněmovním usnesením povolena. A stát nechtěl slyšeti o postátnění ústavu nebo o udělení subvence přiměřené, dokud nebude gymnasium poněmčeno. V těch dobách byl takový smělý nátlak možný i pravidelný.

Dá-li se nedostatek obětavosti města, záložny a české společnosti tímto postupem proti obci vysvětliti, omluviti se to nedá, že otcové města, členové obecního zastupitelstva (ze 30 bylo 28 Čechů), odhlasovali poněmčení středního ústavu ze strachu před finančním zakrvácením obce. Přední měšťani jako Dr. Sokol (advokát český, jenž se napotom odstěhoval do Olomouce a pak do Ameriky), Lipenský st., Frant. Šindler, Fr. Fusek, Ant. Balliš st. atd. jsou na protokolu a neblahém usnesení onom podepsáni.

Těmito dvěma neblahými skutky vložen do českých Hranic červ nákazy, která přijít musila a která město čítající se dosud mezi nejprobudilejší na Moravě, vrhla do poměrů národního odpadlosti.

Jak silný byl vliv českého proudu národního v městě, viděti již ze samého členstva besedy. Lidé jako Fr. Watzlawik, Matěj Mauer (pozdější zemský rada), Josef Šafařík, Ed. Heřman, Matěj Růžička (městský dřichodní), Ed. Zamorsky, Šimon Forster, knihkupec, Ferd. Kunza, knihtiskař, A. Rinde, Manovský, Alois Jambor ml., stavitele, radní Anders, Alex. Hanslián, barvíř, Carl Steskal atd. cítili se tehdy v českém spolku doma.

Po porážce Šudlekově a zničení českého středního ústavu nastala doba vegetování českého života. Za pomocí výtečného politického pracovníka německého Dra Prombra rostli něm. úředníci, větší hlavně na vojenských ústavech závislí živnostníci a drobily se řady naše odpadáváním měšťanů zisku a výdělku chtivých ke straně německé.

Když jsme pořádali 18. května 1884. veřejnou schůzi olomouckého polit. spolku v Hranicích na Střelnici, vytýkal jsem vůdčím osobám hranickým, proč se české zastupitelstvo nestará o odstranění utrakovistických škol národních a počestní gymnasia státního. Píchl jsem tím do vosího hnizda; bylo mi odpověděno, že se těmito otázkami školskými nesmí v Hranicích hnout. Činilo to na mne dojem truchlivý ano bolestný.

Tyto poměry zavinily porážku naší při obecních volbách spíše, než-li formální chyby při sestavování listin se naskytнуvší. To byla německá správa obce prováděná českými lidmi a nevypočítavé soutěžení o místo starosty dříve než byl výbor zvolen, bylo jenom příležitostí vhodnou pro Němce dobře organizované, aby připravili Čechům hranickým porážku a nemilé překvapení od nevěrných spoluobčanů českých.

Porážka při volbách obecních byla tedy pocitována jako hluboká, bolestná rána a všeobecné očekávání bylo tedy, že mou prací bude zase vrátiti českému měšťanstvu správu všem obecních a sice hned a prvním útokem. Jelikož volby obecní měly být za rok, bylo započítí s přípravami bez odkladu. Provedl jsem je co nejdokonalejší a v besedě získával si podrobné informace o jednotlivcích voličích. Bilance této práce byla zcela příznivá. Proto bylo pro mne zklamání velmi trapné, když jsme za největšího napětí sil propadli 2 – 5 hlasů v II. sboru, při čemž nás 11 českých voličů nechalo na holičkách, jeden (professor) proto, že čeká kvinkvenálku, druhý proto, že se zařekl nevolit, když jej Češi dopálili, třetí proto, že visel u Vorschussvereinu, čtvrtý že měl dozáky od obce zadány, pátý výhodně najaté obecní louky, šestý až jedenáctý jiné hmotné výhody.

V besedě ovládal vztek a málomocné posuzování a odsuzování; u mne rostlo přesvědčení, že práce národní musí začít od kořenů.

Šlo o povznesení spolkového života. Beseda »Jurik« vyžadovala předně lepší úpravy, což při konservativní povaze členstva šlo velmi pomalu. Koncesse hostinské domáhali jsme se po několik let. Konečně docílena za okr. hejtmana hr. Coudenhova. Zavedeny přednášky a debattové večery, založen polit. spolek občanská jednota a pořádány schůze na venkově, pořádány koncerty, v zábavách vynikaly Šibřinky besední a napotom předsedou »Sokola« Ant. Kunzem pořádané plesy; společnost besední rozmnožena českými úředníky, o které krok za krokem houževnatě bojováno. Založen dobročinný komitét dam a pečováno o školku a opatřováno ošacení chudých dítek.

Další starost byla o společenstva živnostenská, v jejichž výboru většinou rozhodovali Němci a renegáti, ač velká většina členstva byla česká. Na této drobné práci účastnil se vytrvale mag. farm. Arthur Kallus. Postupně podařilo se všechna společenstva získati. Podobně v hasičském sboru vymohlo se české velení.

Všechny tyto práce měly svůj počátek a vznik v besedě, jejíž stanovy jsme změnili, utvořili knihovní odbor a knihovnu rozmnožili. O zvelebení divadelních představení zasloužil se uč. Vítek, později Rud. Kallus, jenž prodělal také v Hranicích trpkou školu českého minoritního pracovníka, Dr. Randula i jednotliví ochotníci. Zajímavé místní přednášky rozmnoženy přednáškou Dra Holuba, druhým koncertem mistra Ondříčka, připuštěna divadelní společnost Trnkova k řadě představení, pořádána slavnost Komenského, čineny přípravy pro výstavu národopisnou v Praze a v malém v Hranicích, vzkříšen znovu k životu hospodářský spolek a rozšířeny místnosti besední. »Sokol« i tovaryšský spolek zápolili v častém pořádání divadel; podporován a v místnostech besedních umístěn akademický ferialní klub.

Ačkoliv při volbách obecních jsme opět byli poraženi a hlasys naše byly ve větší měřině než předešle, rostli

jsme ve vnitřním životě patrně a co bylo hlavní, prováděli jsme na své organizaci spolkové a společenské autokritiku a odstraňovali takové lidi, kteří s pokladnami spolkovými nebo slavnostními nevedli si dosti přesně.

Z téhož důvodu provedla se očista v okresní němcenské pokladně. Nebylo již možno takových nesmyslů, jako provedl zástupce třetího sboru obecního, když svolil ke zbudování německé pokračovací školy s podmínkou, že učitelé budou ustanoveni jen takoví, kteří znají česky, ale vyučovacím jazykem ponechána němčina.

Zařízená Veřejná knihovna a beseda poskytla místnost, založen dámský spolek Libuše, zakoupena besedou Střelnice a přikročeno k založení místního listu Hranicko-Lipnických Novin. Byla toho místní nutnost. Jednak útočil na naši stranu Local Anzeiger, jenž se stal přímo orgánem německé radnice, jednak vyžadoval to stav strany české a její udržení v celosti, aby se založil list. V tom směru vykonal plně svůj úkol až vyžádal si mnohých obětí hmotných na jednotlivcích. Nové vítězství Němců vstoupilo do hlavy Dru. Plachkém tak, že umínil si více poněmčiti utrakvistické školy obecné, chtěje zavésti ve 3. třídě převahou a ve 4. třídě úplně německé vyučování. Učitelé němečtí dle toho chovali se vyzývavě a titulovali české děti českou pakáži. To byla voda na mlýn těch pracovníků českých, kteří v besedě od více než dvou let pracovali mezi členy a hlavně živnostníky pro myšlenku, že je třeba založit v Hranicích české školy obecné.

Hlavní zásluhu o tuto přípravnou práci měl mag. farm. Arthur Kallus a velikou zásluhou obč. besedy Jurik je, že školskou akci tuto vedla tak dlouho, až dlouhé šetření školského úřadu skončeno tím, že se německá většina obecního výboru odhodlala svolit k rozdělení utrakvistických škol obecních na české a německé. Byla to silná práce agitační četného odboru,

který se v besedě sestavil a podle ulic si práci rozdělil, aby v rodinách vysvětloval význam vyučování mateřským jazykem. Důkladně úsilí korunováno vítězstvím, neboť strhli jsme více než dvě třetiny žactva do škol českých zabezpečivše si rázem školy pětitřídní dle pohlaví rozdelené. Slavili jsme vítězství toto intimně v besedě a kuli plány do budoucnosti. Předeším bylo třeba rozšířiti činnost dobrobročinného komitétu dám na děti školy obecné a sjednat hmotné prostředky. Povedlo se to ne bez úsilí značného, vždyť Němci se pustili do podobné práce tak, že vypadala leckdy práce ta ne jako podporování chudých dětí školních, nýbrž jako kupování jich za boty a oděv.

Přirozeným následkem bylo, že přistoupili jsme ku založení polévkového ústavu a spolku školského »Galaše«, aby děti české nebyly nuceny po čtvrtém stupni školy národní voliti německou měšťanku nebo německé gymnasium. Jakého úsilí bylo potřebí vydržovati po řadu let školy měšťanské, jest nynějším vrstvám české společnosti více méně známo. Nebudu se tedy o tom šířiti. Že beseda Jurik na té práci vždy se účastnila, že v její místnostech prováděna akce na sbírání příspěvků není třeba ani dokládati.

Mnohou přátelskou a veselou chvíli prožil jsem v besedě, kde mnoho přátel a věrných spolupracovníků jsem seznal a s nimi se spřátelil.

Život v besedě byl soudružný, pěkný a srdečný. Jen jeden neúspěch mne a soudruhy stihl a mrzel. Členstvo besedy rostlo hlavně s přírůstkem českého učitelstva a úřednictva v městě, místnosti rozšířeny a upraveny, ale mezi živnostnictvem a intelligencí vyskytla se trhlina. Bylo naříkáno na »pány«, že se odlučují od občanstva a tento rozkol nepodařilo se odstraniti ani stavební přeměnou v místnostech spolkových ani jinými pokusy. A přec neměl jsem nikdy větší touhy, leč aby

veškeré střední vrstvy české společnosti našly a měly své středisko v besedě.

Že se to nyní podaří, kdy není více beseda ústředím organizační práce české v městě, neboť česká správa na radnici ubrala jí mnoho úkolů, silno pochybuju.

Tolik uznání i chvály dlužno ale obč. besedě Jurik vzdátí, že mnoho důležité práce národní a společensko-organizační vykonala a že jmenovitě v začátcích svého trvání a potom v posledních 20 letech svého padesáti letí přímo vynikajícím způsobem se zasloužila o rozvoj města Hranic. Nepochybuju, že je občanská beseda Jurik v Hranicích schopna i v budoucnosti za poměru a sil nových na roli národní, společenské a umělecké platně přispívat ku zdravému rozvoji českého života. K tomu jí z celého srdce přeju hojně zdaru.

HRANICE.

JUDr. ŠAMAIK, adv. ve Fryštátě.

Hranice společenské, národní, politické, hospodářské a kulturní jsou z valné části výsledkem života »Besedy Jurik«. To zůstane pravdou i proti námítce, že úspěchy poslední dobou dobyté nemohou se příčitat výhradně spolkové činosti »Besedy Jurik«. Bezprostředně arcif nemohla »Beseda Jurik« působiti na politické poměry, poněvadž je spolkem nepolitickým. Ve skutečnosti však bylo o všem, co se věbec v Hranicích dalo nejen debatováno ve schůzích členů Besedy v jejich místnostech, nýbrž vše bylo v Besedě napřed probádáno, projednáno a probojováno tak, že možno »Besedu Jurik« prohlásit za jediné ohnisko všeho, co se v Hranicích děje.

Zejména ovšem všecko, co souvisí s životem společenským, národním a kulturním patří do historie »Besedy Jurik«, ale také události politické a hospodářské byly vždy v Besedě předem připraveny volným společenským rozhovorem členů kdykoliv se sešli.

Neznám dopodrobna dnešního života hranického, nevím tedy, jsou-li Hranice naprostě zabezpečeny národně proti Němcům. Soudě však z novin myslím, že jsou.

Avšak ať tomu tak či nikoli, jistotě je, že oni mužové, kteří Hranic dobyli, vykonali čin historický a ti, kteří Hranice udržují pro nás, mají touž zásluhu.

Hranice jsou pro nás Čechy vlastně nejdůležitějším městem moravským. Jsou důležity hospodářsky. Okolí

je ovšem rolnické, ale jsou též zárodky průmyslu. Město samo pak je hodně průmyslové. Jsou to až na továrnu Kunzovu, knihtiskárnou a soukenictví vlastně jen závody německé, které už nyní existují, ale je přímo s podívením, že se česká podnikavost sem nesvádí. V nejbližší blízkosti jsou lázně Teplice, o jejichž vodách se znalci vyslovují, že by se zde měl vyvinout druhý Nauheim. To je podporováno rozsáhlými lesy a krásou krajiny. Říční lázně jsou další atrakcí. Podnikavá společnost s nějakým milionem korun a několik zámožnějších jednotlivců mohli by z Teplic učinit víc, nežli jsou dnes Luhačovice. Podmínky jsou skutečně daleko příznivější. Jen začít. Kdo se toho chopí?

Co dovede podnikavý duch, je vidět na továrně Kunzově. Upřímně řečeno, člověk až neví, jaké jsou zvláštní místní podmínky pro takový podnik jako je Kunzův a proč Kunz právě v Hranicích továrnu svou založil a myslím, že nechybí příliš, když vyslovím domněnku, že to byly více momenty osobní a že potřeby neb výhody místní nerozhodovaly vůbec. Kunz byl v Přerově a nemaje valného vzdělání ani všeobecného ani odborného, neuměje tedy vyhledat příznaivého místa, jsa však jinak odvážný obchodní talent volil místo, jež dle jeho mínění mohlo nejvíce konsumentů Přerovu uzmout.

Když pak taková takořka naivní myšlenka měla úspěch, jak teprve by se dařilo tomu, kdo by pracoval se skutečnými poměry místními: výtečným spojením železničním, silničním, řekou, útvarem půdy (vápenec, hlína, lesy, snadná doprava uhlí, dostatek dělnictva).

Také myslím, že v ohledu zemědělském jsou Hranice nad míru důležité. Mají všecky podmínky zejména kuchovu dobytka a drůbežnictví, ovocnářství a zelinářství a málo se těmto oborům věnují. — Nedostává se zejména ducha obchodního. Ovoce je hojnost, ale rozprodá se za babku, lépe řečeno, rozdá, rozhází se. Ale spoň dříve tomu tak bylo. Nedostatek obchodního

ducha je vůbec slabina lidu hranického. Nedostatek podnikavosti s tím souvisí, vlastně je pouhým důsledkem. Za doklad možno se vrátit k Teplicům. Vizte jen, co se děje v Poděbradech! Zde jsou už dnes známené komfortní lázně s množstvím vil, v Teplicích nic. A co jsou vody Poděbradské proti Teplickým a hlavně ten krajinný ráj Teplický proti rovině Poděbradské bez stromů. A přece každý rozumný člověk bude dnes volit vždy Poděbrady za stejných podmínek před Teplicemi.

V ohledu národním a politickém jsou Hranice snad důležitější než Brno. Je ovšem pravda, že jsme na severu pomalu odříznuti od Ostravská; právě proto je velmi důležité, by tento proces nepokračoval. Proto by mělo všecko moravské úsilí se vrhnout na to hospodářskými i kulturními prostředky, by nám Hranice na vždy byly zachovány. Jsouť jen tyto jediné dvě cesty: hospodářství a kultura.

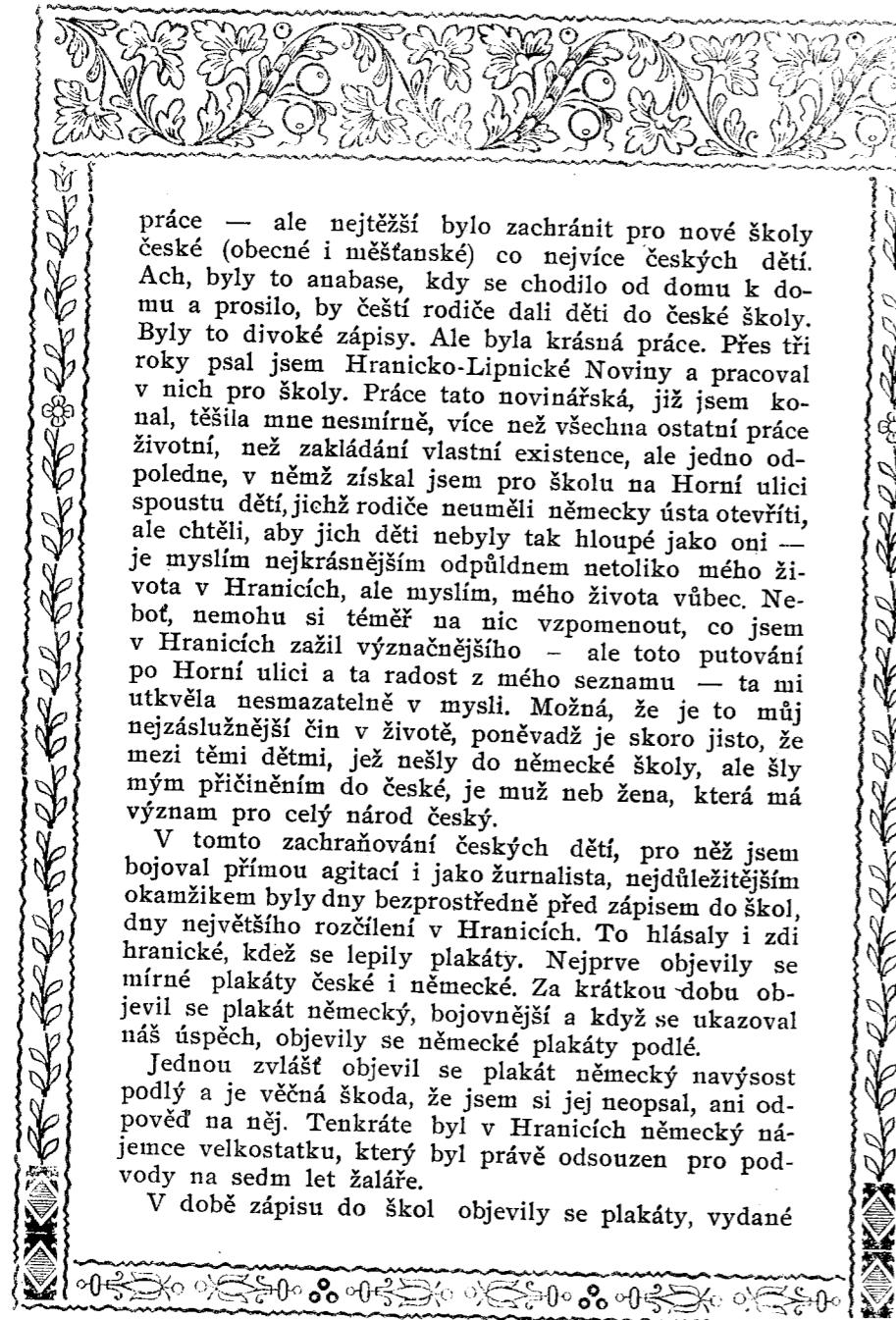
Ale bohužel neděje se od ostatní české veřejnosti nic v tom směru. O tom, že český kapitál zde nic nedělá, jsem už mluvil.

Ale ani v druhém směru se neděje nic.

Co Hranice mají — a je toho dnes velmi mnoho — jest výhradným dílem jejich. A tu jsem u věci, která mi srdce hřeje, která u každého také nesúčastněného musí vzbudit obdiv.

O umění v Hranicích mluvit nebudu. Je to venkovské město. Ale musím mluvit o školství. Před 16 lety nebylo v Hranicích ani obecné školy české! Školy byly utrakovistické, pak německé gymnasium. Dnes jsou v českých Hranicích (před 10 lety byly Hranice v rukou německých) veškeré školy obecné t. j. chlapecké a dívčí a stejně měšťanské, pak hospodářská a jedná se o školu střední. Každý znalec školství uzná, jaký to má význam a co vykonali ti, kteří byli činiteli při těchto výsledcích.

Nešlo jen o to, postavit školy — byla to krušná

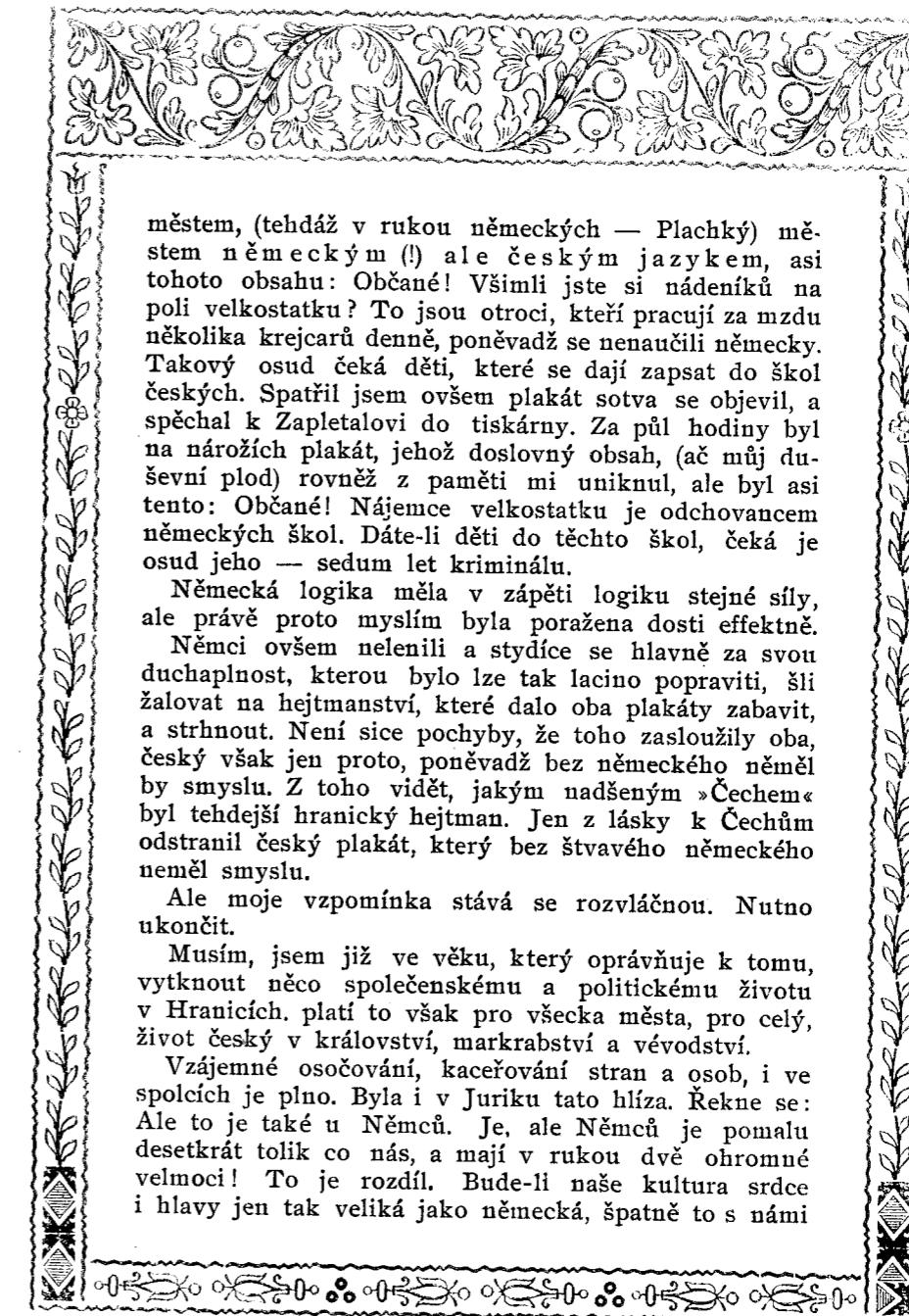

práce — ale nejtěžší bylo zachránit pro nové školy české (obecné i měšťanské) co nejvíce českých dětí. Ach, byly to anabase, kdy se chodilo od domu k domu a prosilo, by čeští rodiče dali děti do české školy. Byly to divoké zápisy. Ale byla krásná práce. Přes tři roky psal jsem Hranicko-Lipnické Noviny a pracoval v nich pro školy. Práce tato novinářská, již jsem konal, těšila mne nesmírně, více než všechna ostatní práce životní, než zakládání vlastní existence, ale jedno odpoledne, v němž získal jsem pro školu na Horní ulici spoustu dětí, jichž rodiče neuměli německy ústa otevřít, ale chtěli, aby jich děti nebyly tak hloupé jako oni — je myslím nejkrásnějším odpůldнем netoliko mého života v Hranicích, ale myslím, mého života vůbec. Neboť, nemohu si téměř na nic vzpomenout, co jsem v Hranicích zažil význačnějšího — ale toto putování po Horní ulici a ta radost z mého seznamu — ta mi utkvěla nesmazatelně v mysli. Možná, že je to můj nejzáslužnější čin v životě, poněvadž je skoro jisté, že mezi těmi dětmi, jež nešly do německé školy, ale šly mým přičiněním do české, je muž neb žena, která má význam pro celý národ český.

V tomto zachraňování českých dětí, pro něž jsem bojoval přímou agitací i jako žurnalist, nejdůležitějším okamžikem byly dny bezprostředně před zápisem do škol, dny největšího rozčílení v Hranicích. To hlásaly i zdi hranické, kdež se lepily plakáty. Nejprve objevily se mírné plakáty české i německé. Za krátkou dobu objevil se plakát německý, bojovnější a když se ukazoval náš úspěch, objevily se německé plakáty podlé.

Jednou zvlášť objevil se plakát německý navýsost podlý a je věčná škoda, že jsem si jej neopsal, ani odpověď na něj. Tenkrát byl v Hranicích německý nájemce velkostatku, který byl právě odsouzen pro povody na sedm let žaláře.

V době zápisu do škol objevily se plakáty, vydané

městem, (tehdáž v rukou německých — Plachký) městem německým (!) ale českým jazykem, asi tohoto obsahu: Občané! Všimli jste si nádeníků na poli velkostatku? To jsou otroci, kteří pracují za mzdu několika krejcarů denně, poněvadž se nenaučili německy. Takový osud čeká děti, které se dají zapsat do škol českých. Spatřil jsem ovšem plakát sotva se objevil, a spěchal k Zapletalovi do tiskárny. Za půl hodiny byl na nárožích plakát, jehož doslovny obsah, (ač můj duševní plod) rovněž z paměti mi uniknul, ale byl asi tento: Občané! Nájemce velkostatku je odchovancem německých škol. Dáte-li děti do těchto škol, čeká je osud jeho — sedum let kriminálu.

Německá logika měla v zápolení logiku stejné síly, ale právě proto myslím byla poražena dosti effektně.

Němci ovšem nelenili a stydíce se hlavně za svou duchaplnost, kterou bylo lze tak lacino popraviti, šli žalovat na hejtmanství, které dalo oba plakáty zabavit, a strhnout. Není sice pochyby, že toho zasloužily oba, český však jen proto, poněvadž bez německého něměl by smyslu. Z toho vidět, jakým nadšeným »Čechem« byl tehdejší hranický hejtman. Jen z lásky k Čechům odstranil český plakát, který bez štvavého německého neměl smyslu.

Ale moje vzpomínka stává se rozvláčnou. Nutno ukončit.

Musím, jsem již ve věku, který oprávňuje k tomu, vytknout něco společenskému a politickému životu v Hranicích. platí to však pro všecka města, pro celý, život český v království, markrabství a vévodství.

Vzájemné osočování, kaceřování stran a osob, i ve spolcích je plno. Byla i v Juríku tato hlíza. Řekne se: Ale to je také u Němců. Je, ale Němců je pomalu desetkrát tolik co nás, a mají v rukou dvě ohromné velmoci! To je rozdíl. Bude-li naše kultura srdece i hlavy jen tak veliká jako německá, špatně to s námi

skončí, když je nás málo a nemáme žádné mocí politické. Tu pak, které bychom dosíci mohli, vyrážíme si z ruky vzájemným nevražením.

Všecky strany chybují, ony které volají po svornosti, jako ony, které hlásají pokrok, nemají úctu před přesvědčením konservativním. Beze stran není života a čím více života tím více stran. Ale strany musí se navzájem ctít z přesvědčení, že se strany vzájemně podporují již svou existencí, že jsou oprávněny všechny. Neoprávněny jsou jen ony, které podvádějí, které nejednají z přesvědčení, které nejsou založeny ku podpoře svých členů všech, nýbrž sestávají z dvojích členů, jedněch kteří mají jen práva, druhých, kteří mají jen povinností, jedněch, kteří podvádějí, druhých, kteří podváděni jsou tím, že se využívá jich nevědomostí.

Jedině takové strany mají být potírány všemi ostatními, které se mají vzájemně ctít a snášet, neboť vrchol pokroku je snášenlivost.

Ctí Hranic je, že aspoň v nejtěžších dobách dle toho jednaly.

Dr. FR. TOUŠEK.

**MOJE VZPOMÍNKY
NA ŽIVOT V BESEDĚ „JURIK“
V LÉTECH 1896–1904.**

Když jsem dne 1. července 1896., byv jako zkoušený auskultant přidělen službou c. k. okresnímu soudu v Hranicích, po prvé ve svém životě vkročil do staroslováńskiego města Jurikova, byla vláda nad městem ještě v rukou Němců, což na první pohled prozrazovaly nejen nápisy na radnici a všech veřejných budovách, nýbrž i celkový zevníjší nátěr života po městě.

Jsa jako člověk svobodný odkázán na stravu v hostinci, obrátil jsem se hned první večer svého pobytu — jako Čech podle své národní povinnosti — do Besedy. Občanská beseda »Jurik« nalezala se tehdy v témž domě jako nyní, avšak neměla takových místností jako nyní. Již nápisy na domě hlásaly, že se o místnosti dělí »Sokol«, »Záložna« a »Beseda«.

V tomto pořadí byly nápisy na domě, zachoval se jen nápis Beseda, jenž později umístěn do prostřed a nápisy Sokol a Záložna po zániku záložny a odstěhování se sokolské jednoty do jiných místností odstraněny. Beseda měla tehdy (až do r. 1902., jak níže ještě bude vzpomenuto) ve vlastní režii výčep a kuchyni, hostinským byl Jan Břenek, jenž

jako nájemce-podsudní, zastával i funkci sluhy spolkového. Koncesse hostinská zněla vždy na určitou osobu, ne na spolek, tehdy tuším na p. Josefa Dvořáka, ředitele občanské záložny a po smrti tohoto byla přenesena na nynějšího pana místopředsedu besedy Klementa Stáhalu.

K místnostem spolkovým tehdy patřilo celé poschodi mimo nynější malý sál a dámskou toilettu, kteréžto místnosti patřily občanské záložně; nynější malý sál byl příčkou rozdělen na dvě místnosti, každá o dvou oknech, místnost směrem k poště byla kanceláří záložny, místnost za ní (nynější dámská toiletta) byla ohnivzdorně zřízena pro pokladnu záložny, a prostřední místnost byla čekárna pro záložnu a »salonem« záloženského sluhy Formánka, kde on trpělivě očekával rozkazů pánu ze záložny. Byl v ní jen stůl, nějaká lavice a židle; to byl celý komfort Formánkův.

Beseda byla tedy obmezena na dlouhou místnost (směrem ke Kautským), výčep a sál.

V přízemí byl prostý klenutý vchod (bez nynější podlahy a další výpravy) v místnostech nyní restauračních byly obchody a sice v místnosti větší směrem k poště obchod pana Klementa Stáhaly, v místnosti menší směrem ke Kautským závod hodinářský pana Felixe Bareše, již pak po několika letech převzal také p. Kl. Stáhalu.

Dům tehdy patřil záložně. Za to však Beseda byla majitelkou hostince »na Střelnici« se zahradou, tam byl tehdy výčepníkem pan Šrebánek. Pivo bylo i v Besedě i na Střelnici karvinské, ani Břenek v Besedě ani Šrebánek na Střelnici nebyli hostinskými z povolání vyučenými.

V místnosti spolkové mající pouze dvě okna do náměstí, stál u oken kulečník, za kulečníkem byl velký stůl s černou koženou, velmi starobylou po-

hovkou a dále do zadu stálo několik (tři, čtyři) malých stolů. Velký stůl byl pro debatty, malé většinou pro karty.

Do této místnosti vkloučil jsem tedy poprvé dne 1. července 1896 na večer jako člověk úplně neznámý. Stoly byly obsazeny, zamířil jsem k největšímu, kde nejspíše se dalo najít prázdné místečko. Představil jsem se. Společnost tvořili: bratři Helsnerové (Karel, a Ferdinand), bratři Pešlové (Peregrin a Ferdinand) Antonín Boček, Felix Bareš, Jan Ryšavý (krejčí), geometr Kallus, Alois Hanslián, Dr. Šamalík, koncipient Dra. Šromoty, lékař Dr. Smetánka a pokladník Rozehnal, a jestliže jsem snad bezděčně opomenu někoho, prosím za prominutí, že pamět selhala. Uvádím jen společnost onoho večera u velkého stolu. Dr. Šromota však tam tehdy nebyl, pamatuji se na to odtud, když jsem některý den později šel jemu udělat poklonu do jeho kanceláře a on u svého psacího stolku začal přede mnou vstávat, vyvaloval jsem oči nad jeho tělesnými rozměry — o jeho duševní velikosti byl jsem už dříve dobře informován četbou novin — viděl jsem ho tedy poprvé v kanceláři jeho a nikoli v Besedě.

U druhých stolů v Besedě jsem se nepředstavoval, proto jsem si jednotlivců nezapamatoval, ale byli to vesměs živnostníci a rolníci, většinou soukeníci.

To bylo jádro tehdejšího členstva Besedy a vůbec českého živlu v městě neboť t. zv. intelligence tehdy bylo na české straně v Hranicích velice málo — dva advokáti (Šromota, Mazanec), dva lékaři (Kurfürst, Smetánka), čtyři profesoři gymn. (Kadeřávek, Malý, Želina, Pinkava), dva, tři učitelé (školy obecné byly ještě utrakovistické, měšťanská jen německá), několik málo úředníků od hejtmanství, soudu, berního úřadu a pošty, všechny úřady byly obsazeny velikou převahou Němců, berní úřad skoro celý — a z této

intelligence jen málokterý účastnil se spolkového života v Besedě, ač byli třeba i členy spolku, ba i velice zřídka na pivo docházeli do Besedy, z úředníků snad jen dva, báli se, že by jim to škodilo v kariéře, tak na př. tehdejší komisař okresní, ač české národnosti, jednou při nahodilé schůzce na promenádě na mou výzvu, aby šel se mnou do Besedy, odmítl pod různými výmluvami majícimi zakrýt strach, a do Besedy nevkročil, ač jsme stáli před ní a ač byl členem spolku.

Líčím tyto poměry obširněji proto, aby nynější členstvo Besedy a jiní čtenáři měli možnost posoudit velikost úsilí, jehož bylo potřeba, aby poměry tyto přestaly a nastaly poměry dnešní!

Tedy jádrem byli živnostníci, kteří arcíť tehdy ještě neměli svou besedu řemeslnicko-živnostenskou, a proto cítili se v besedě »Jurik« pány a doma a byli jí cele oddáni. Řečení pánové byli vesměs výbornými společníky, rychle jsme se sblížili — jednak při kuželkových partiích na nově zřízené kuželně na Střelnici, kde se za první v saisoně devítka hodem platilo 1 zl. r. č. na školský spolek »Galaš« a jednak v Besedě při veselých písňích — byliť mezi nimi vyškolení zpěváci se znamenitými fondy hlasovými (Bareš, Pešlové, Polášek), kde za jedený večer navícilo se hravě bez partitura i bez not Suppého »Uvítání milostpána«, plynuly dny i večery vesele a rychle, takže dříve nežli jsem se nadál, přiblížil se den 29. srpna 1896., den mého sňatku, k němuž veselá moje družina překvapila mne milým dárkem: celá »kapela« s »nástroji« provádějíc »Uvítání milostpána« dala se fotografovat a poslala mně jeden obrázek s humoristicko-blahopřejným veršováním z péra Kallusa a spol.

Rozumí se samo sebou, že jsem ihned se přihlásil za člena spolku a byl jsem přijat ve výborové schůzi

dne 4. září 1896. Beseda měla tehdy za éry německé pro život obyvatelstva českého v městě, které tvořilo většinu, význam mnohem větší, nežli nyní za éry české, bylať nejenom kulturním nýbrž i společenským střediskem všeho českého národně uvědomělého tábora bez rozdílu politického nazírání jednotlivců, politických stran v besedě vůbec nebylo, rádi všichni se podrobovali jednotnému vedení Dra. Šromoty, jenž byl přesedou spolku už od 23. února 1889. nepřetržitě.

Beseda měla svůj odbor (kroužek) pěvecký, v jehož vedení vystřídal se v těch letech tito sbormistři: Čeněk Šína, Andělín Sedláček, Bohdan Grimm, Luděk Kotík, Rainer Stanovský, Antonín Novák a J. U C. František Janík. Počet pěvců kolísal mezi 12 až 36, jednu dobu bylo i 7 prvních tenorů (mezi nimi pěvci-veteráni jako Karel Böhm, Vilém Martinec a František Řehák). Zkoušky konaly se celkem pravidelně, ač mnohdy měl sbormistr důvodně příčiny k nespokojenosti co do návštěvy zkoušek, což ostatně je známá zkušenosť z většiny takových dobrovolných kroužků pěveckých. Produkce však vždy uspokojovaly a dne 8. prosince 1896. sklizel kroužek náš, jehož jsem byl členem po celou dobu, o niž píšu, v besedě novojícké svými několika sbory pravě vavřiny pochvaly a uznaní.

Pravidelnými produkciemi byly každoroční koncerty o večírcích Dra Šromoty o jeho jmeninách dne 3. prosince, jež beseda svému předsedovi a milovanému vůdci pořádala, kdy oslaveneč v průvodu čestné deputace, sestávající z pravidla z pp. Václava Novotného a Klementa Stáhaly, při svém vstupu do sálu býval vítán tuší hudební kapely nebo besedního hudebního kroužku, načež následovaly sbory kroužku pěveckého.

Mimo to konány koncerty v obdobích nepravidel-

ných, kroužek doprovázel zemřelé členy spolku smutečními sbory ke hrobu, zpíval asi po dvakrát vždy o všech svatých u hlavního kříže na hřbitově městském, v červnu 1901 uspořádal arcibiskupu Kohnovi za příčinou jeho visitace pěvecké zastaveníko večer před budovou farní, zpíval při jour-fixech besedních i jiných večírcích, při slavnostech národních a pod.

Vrcholu své umělecké produkce v onom období dosáhl spolu s dámským odborem pěveckým v roce 1903. dvojím úplně zdařilým provedením Blodkovy komické opery „V studni“ dne 3. května a 10. května. (Sbormistr R. Stanovský, Vojtěch: Dr. Toušek, Janek: Polášek, Lidunka: sl. Urbánková, Veruna: sl. naduč. Nováková, průvod: hudba Schnaubeltová.)

Trvalého kroužku hudebního v onom období v besedě nebylo. Jednu dobu R. Stanovský a Stejskal (úředník sev. dráhy) pěstovali hudbu v menších rozdírech při večírcích, až teprve později (1904) otec Grimm (Bohdan Grimm) a JUC Janík jali se vážně organizovati v besedě hudbu orchestrální, jejiž výsledky však už spadají do doby po r. 1904.

Mimo produkce vlastních kroužků pěveckého a hudebního pečovala beseda o umělecké požitky svých členů i širšího obecenstva pořádáním hojných koncertů předních našich mistrů i sborů na svůj účet, garantujíc jistý příjem; takto koncertovali v besedě:

R. 1897. František Ondříček, 15. září 1901. české kvartetto: Hoffmann, Nedbal, Suk a Wihan, dne 22. října 1901. česká filharmonie, dne 10. května 1902. slečna Heritesová, dne 26. března 1903. pěvecký sbor Nadeždy Slavjanské, dne 8. května 1904. slečna Marie Vytopilová, koncertní pěvkyně a virtuos na housle R. Reissig, dne 23. května 1904.

Před koncertem českého kvartetta 15. září 1901 přišla se Oskaru Nedbalovi tato komická episodka:

Umělci přijeli do Hranic z Frenštátu krátce před začátkem koncertu.

Obecenstvo bylo už v sále shromážděno a umělci ve vedlejší místnosti teprve se oblékali do černých saloních úborů. Tu najednou spozoroval Nedbal, že zapomněl ve Frenštátě svoje černé — kalhoty. Nastala sháňka po černých kalhotách. Přineseny od různých ochotných lidí dvoje či troje, ale všechny byly malé, Nedbal, jak známo, je postavou velký a silný. Kdosi vzpomněl na besedního restaurátéra Petra Třícaťníka, ten byl postavou ještě větší a silnější. Kalhoty jeho přineseny, Nedbal do nich vjel, a přes to, že si mohl přibrati do nich slabšího podnájemníka, musel v nich před obecenstvo, které už netrpělivě čekalo neznačic příčiny odkladu. Beseda na koncert ten doplatila 150 K, ale přes to i přes kalhoty Třícaťníkovy byl umělecký výkon i požitek vrcholný.

Po koncertě české filharmonie, který se konal na rychlo bez předchozího ohlášení, takže nebylo lze v čas opatřiti přiměřené nocleh pro více jak 50tičlenný sbor hudebníků, rozebrali sobě jednotliví ochotní členové besedy po jednom, dvou i třech členech sboru na nocleh v soukromých svých bytech.

Koncert ruského pěveckého sboru Nadeždy Slavjanské byl původně ohlášen do Vereinshotelu, ale přičiněním Besedy, jež nechtěla připustiti, aby slovanští pěvci v Hranicích dali přednost obecenstvu německému před českým, získán koncert pro sál besední.

Co se týče přednášek, tu nehledě k četným schůzím a řečem politickým, jež v Besedě se konaly, zejména před volbami obecními, zemskými i říšskými, (hlavně v letech 1902 a 1903), nejvíce od dra Šromoty, pak dra Žáčka, dra Šíleného, dra Stránského, dra Fischer, dra Perka, Reichstädtera, sl. Machové a jiných přespolních i domácích řečníků, dále nehledě k před-

náškám a řečem pronášeným při různých večírcích, zvláště večírcích na rozloučenou s vynikajícími členy spolku, zvláště ale při večírcích Šromotových, vzpomínám zvláště na přednášky E. St. Vráze dne 18. ledna 1902. o Pekingu a Číně a dne 22. května 1903. o cestě Arizonou, Koreou a Sibiři napříč do Evropy, pak dra Kamenička »o stavovském zřízení moravském ze 16. století« a dra Kořinka »o potřebě české university na Moravě« dne 1. května 1904.

Divadlo hrálo se v té době pouze v sále besedním; střídaly se tu četné společnosti, nejčastěji Trnkova a Příbramského, pak ochotníci místní, i mládenci besední, ba i ochotníci Olomoučtí zahráli v besedě se znamenitým úspěchem Zvíkovského raráška a Paní mincmistrovou.

V roce 1903. utvořil p. Lud. Schmidt (účetní firmy Kunzovy) ruský kroužek, v němž »batuška« Schmidt horlivě vyučoval pány i dámy ruštině. Kroužek ten pořádal četné animované čajové večírky s úpravou místnosti po ruském vzoru.

O zábavu nebyla v Besedě nikdy nouze: plesy v masopustě pořádaly v sále besedním mimo Besedu i ostatní české spolky, Sokol, hasiči, spolek katolických tovaryšů, veteráni, agrární dorost, dobročinné komité dám, mládenci besední i poddůstojníci (důstojníci, pokud se pamatuji, nikoliv), dále zábavy Kateřinské, Mikulášské, Sylvestrovské, pravidelné týdenní jour-fixy s hudbou i zpěvy, tyto zejména v r. 1904., velké slavnosti národní, jež každoročně v létě pořádaly sdružené spolky hranické ve prospěch školského spolku »Galaše«, a jichž Beseda se súčastnívala v průvodu hromadně se spolkovým praporem (praporečník Peregrin Pešl s čestnými adjutanty Václavem Novotným a říd. Fr. Loštákem) v čele, konávaly se za nepříznivého počasí v sále besedním.

Výlety — mimo uvedený výlet pěveckého kroužku

do Nového Jičína — Beseda nekonala, leč každročně jednou či dvakrát t. zv. výlety gulášové do Rozehnalovy paseky, které bývaly velice animované a dostoupily svého vrcholu v r. 1903., kdy se to na pasece jen hemžilo lidmi obojího pohlaví, členy besedy i nečleny. Tam některý host v povznesené náladě řečnil pod širým nebem i s větve stromu. A nebylo-li zábavy jiné, sesedli si zpěváci, jichž bývalo vždy dost pohromadě, ke stolu a zanotovali si veselé písňě z not i z paměti, po případě dopravili si sami ze sálu, kde v létě zkoušky pěvecké se konávaly, spolkový klavír do prostřední místnosti, kde pak sbormistr, nebo Felix Bareš postarali se o doprovod.

Beseda stala se během doby útulkem Sokola, Galaše, knihovny, hospodářského spolku, kuratoria průmyslové školy pokračovací a kuratoria školy hospodářské, všech spolků zábavy pořádajících, všech schůzí občanských atd., důležitým pojítkem pro celou českou společnost, pro celý český život v Hranicích.

Mnohemu čtenáři snad napadne otázka: jak pak to bylo všem možné v těch obmezených, shora vyličených místnostech? Na otázku tuto dlužno odpověděti, arciže při těch obmezených místnostech nezůstalo.

Rozdelením školy obecné v r. 1896. na českou a německou a zřízením soukromých českých škol městanských v r. 1897. přibylo v městě českých učitelů, kteří všichni stali se a sice horlivými členy a navštěvovateli Besedy tak, že jediná (dlouhá) místnost v předu už nestačila. K tomu přistoupila ještě tuším v r. 1897. návštěva býv. univ. professořa a ministra Dra. Antonína Rezka, jenž byl tehdy odborným šefem v ministerstvu vyučování, v místnostech besedy, kde jsme byli nuceni s ním pose-

děti v prostřední místnosti, onom chudiče vypraveném salonku záloženského sluhy Formánka.

Rezek byl sice ve znamenité náladě mezi námi, ale my jsme si druhý den řekli, že to přece jenom nejde, takhle se representovat vůči takovým hostům a tak jsme si vyžádali od záložny povolení ku pravidelnému užívání oné místnosti, kterou jsme pak přiměřeněji vypravili. Když pak záložna z domu besedního přestěhovala svou kancelář do svého druhého domu (nyní dům Dra. Pozdílka), přibrala Beseda i třetí místnost a upravila ji jako výborovnu, takže pak sama používala všech místností v celém poschodi. Ve výborovně konal schůze výbor besední, zasedaly tam menší společnosti a kroužky a zejména stala se výborovna expedicí pro tisíce a tisíce žebrových dopisů, jež se rozesíaly po celém národě s prosbou o příspěvky pro školský spolek »Galaš«, jenž vydržoval soukromé školy městské celkovým nákladem asi 80.000 K (za 5 let).

Mnohé a mnohé večery ztrávila celá řada pánů ve výborovně touto expedicí.

Pro zajímavost budiž připomenuto, že Beseda hostila dne 7. ledna 1901. ve svých místnostech jednoho z vůdců Němců hranických, nově zvoleného říšského poslance německo-liberálního Jana Kleina, jenž přišel do Besedy poděkovat se shromážděným tam českým voličům, jichž pomocí vyhrál mandát proti svému soupeři německému radikálu Dru. Fochlerovi. Jinak, pokud mi známo, nevkročil po celou tu dobu žádný z Němců hranických — zvláště ne předáků — do místnosti Besedy.

Společnost v Besedě rostla, život se stával čilejším, rušnějším, ale Besedě se hospodářsky nevedlo valně.

Pivo bylo původně karvínské, později »Hanácké« a konečně přerovské. Toto bylo z nich nejlepší

a bývalo tak dobré, že Přerováci častěji v Besedě naši tvrdívali, že máme lepší pivo nežli oni doma v Přerově.

Hostinští se střídali, po Břenkovi přišel Karel Benč, také neodborník, po Benčovi Petr Třícaňák a na konec J. Ryšánek, výčep šel sice dobře, ale Beseda měla dvě rány, jimiž ji míza unikala. Jednou byl hostinec na Střelnici, majetek besední, druhou byl školský spolek Galaš.

Budova hostince na Střelnici byla ve špatném stavu stavebním a vyžadovala stále nových oprav a to časem velmi nákladných, kdežto příjem z hostince onoho daleko na výdaje tyto nestačil, hostinští se střídali (Šrebánek, Rýpar, Holas) a Beseda stále a mnoho doplácela. Výbor besední stále měl plno vyjednávání s různými pivovary, aby docílil lepších podmínek nájemních a výčepních, ale vyjednávání tato nevedla k cíli. Chyba stála se podle mého názoru hned při kupu reality této. Beseda, jakožto spolek čtenářsko-pěvecký, neměla bráti na sebe tehdy takové břemeno, bylo-li nutno realitu tuto pro českou společnost koupiti, bylo to povinosti záložny, jež tehdy ještě skvěle si stála a byla by břemeno to snesla mnohem snáze, nežli Beseda. Koncem let devadesátých už se to uznávalo a proto přišel Klement Stáhalo o valné hromadě Besedy s návrhem, aby hostinec na Střelnici se prodal. Valná hromada sice v zásadě souhlasila s prodejem, ale odporučovalo neukvapovati se a vyčkat doby příznivé.

Vyjednávalo se s pivovary dále a poněvadž opět to nevedlo k cíli, navázáno jednání o koupi se záložnou, jež se vedlo delší dobu. Záložna jako věřitel Besedy žádala konečně už osobní giro od členů výboru záložny na směnky besední, takže nastala krise ve funkci pokladníka. Záložna nepřicházela Besedě vstříc s ochotou, kterou právem bylo lze

očekávati a někteří bojácnější členové Besedy dokonce se už obávali konkursu na jmění spolkové. Tehdejší pokladník besední František Rozehnal jednak stálými nezdary vyjednávání rozmrzen a jednak přetížen množstvím funkcí (byl tehdy pokladníkem v sedmi spolcích a korporacích, z nichž pokladnictví v Besedě a Galaši vyžadovalo značného času a zejména také nepříjemnostmi súčtování s besedními výčepníky) odmítl opětne přijet funkce pokladníka besedního a zvolen pokladníkem pisatel těchto řádků.

Vyjednávání konečně skončeno, prodej se záložnou uzavřen a schválen o valné hromadě Besedy dne 21. dubna 1902. za těchto podmínek: Beseda prodala záložně hostinec na Střelnici za K 20.000, inventář na Střelnici za K 2.000, inventář v Besedě také za K 2.000, celkem za K 24.000 s platností od 15. dubna 1902, kterýmž dnem také přešla hostinská živnost v Besedě na záložnu. Z inventáře veškerého zbyl Besedě jen spolkový prapor (starobylý a proto cenný) a starý klavír.

Tehdy načrtl předseda Dr. Šromota další program besední činnosti humoristicky slovy: »Půjdeme dále do boje pod starým praporem a s muzikou: statečně a vesele.«

Záložna sice převzala všechny knihovní dluhy Besedy na srážku kupní ceny, z níž Beseda nedostala hotově ničeho, ale Besedě zbyl ještě značný dluh za pivo v pivovaře přerovském. A tu jsme u druhého bolavého bodu. Dluhu toho přičinou byl školský spolek Galaš. Přes veškerou úsilí ve sbíráni příspěvků v městě, okolí i v celém národě — slavnosti národní vynášely až 1.500 K čistého — nestály příjmy tyto na krytí potřeb Galaše (viz nahoře zmíněných 80.000 K), bývaly někdy trapné chvíle nedostatku v pokladně Galaše, že nebylo ani na

platy učitelům, a v takových chvílích musila vypomáhat Beseda.

Tím rostl dluh za pivo v Přerově — stejně arcis pohledávka Besedy za Galašem, jenž peníze přijímal od Besedy půjčkou, až vzrostl dluh ten na K 3.150'90. Galaš ovšem se zavázal, že celý dluh svůj Besedě splatí, jakmile obdrží od zemského výboru náhradu za platy učitelské za dobu od 1. září 1902. U zemského výboru vleklo se vyjednávání o převzetí soukromých českých škol městanských do veřejné správy mezi Čechy a Němci za předsednictví zemského hejtmana hraběte Vettra z Lilie následkem odporu Němců do nekonečna, až konečně v sezení výboru Besedy ze dne 4. dubna 1903. byl pokladník v té příjemné situaci, že mohl sdělit, že vyjednávání u zemského výboru je skončeno pro nás příznivě, že Galaš peníze už obdržel a splatil Besedě svůj dluh v obnosu celkem K 3.200'00, z čehož hned zaplacen dluh v pivovaře. Tím byla konečně Beseda sanována a postavena na nový podklad, arcis hospodářsky užší, nežli byl dosavadní, neboť příjmy spolkové odtud byly obmezeny na příspěvky členské, dary a výtěžek se zábav.

Výbor, v němž jsem zasedal od 19. března 1899. nepřetržitě až do svého odchodu z Hranic — naposled zasedal jsem ve výboru dne 21. listopadu 1904. a po celou tu dobu nevynechal jsem snad ani jediné schůze — měl tehdy snad nejradostnější schůzi, jakou jsem v něm zažil, ovšem spadlo velké břímě s beder a hned učiněny kroky k lepšímu vypravení místnosti spolkových, které stále pokračovalo a dovršeno bylo koncem r. 1904. tedy vyhozením příčky mezi výborovnou a prostřední místnosti a zavedením plynového osvětlení a nové ventilace upraven malý sál v nynější své podobě.

K utěšenému rozvoji spolku našeho v letech 1903

a 1904 přispěl arcit hlavně tehdejší převrat v městě přechodem radnice do českých rukou, tím přibylo v městě mnoho nových českých lidí, kteří rozmnožili počet členstva besedního i jeho příjmy.

S besedou »Jurik«, v níž jsem zažil mnoho krásných chvil, jež čítám k nejšťastnějším ve svém životě se spolkem, v němž jsem tak často a tak rád dlíval, rozloučil jsem se odcházejí na nové své působiště do Nového Města na Moravě, kam jsem byl jmenován okresním soudcem a přednostou okr. soudu, o večírku na rozloučenou pořádaném dne 22. prosince 1904. a pak ještě jednou — definitivně — o večírku dne 29. prosince 1904.

*

Řádky tyto nečiní nároků na úplnost a jestliže snad v některých podrobnostech bezděčně vloudila se nesprávnost nebo nepřesnost, žádám za prominutí omlouvaje se na zub času, jenž na paměti lidské hladá.

Končím vzpomínky své přeje »Juriku« nejlepšího zdaru k jeho významné a vzácné slavnosti jubilea padesátiletého trvání, již aspoň v duchu budu obcovati a dalšího rozkvětu a činnorodé lásky všeho členstva pro následující padesátiletí.

V NOVÉM MĚSTĚ NA MORAVĚ,
dne 18. června 1912.

ZE VZPOMÍNEK NA DRA. FRANTIŠKA ŠROMOTU.

Pře cts. rada MUDr. LEOPOLD RIEDL, čestný občan
města Hranic.

Padesátileté jubileum besedy Jurik Jaké spousty myšlenek vyronují se na povrch. Doba vzkříšení, doba mohutného vzplanutí národního vědomí, národního nadšení, doby národních slavností!

Tam posvátný Radhošt, na jehož témě veliké množství nadšeného lidu spěchá, nově založené spolky súčastňují se slavnosti významné na památku doby obrození, mezi nimi také Hranický »Jurik« — a v polovině cesty zavzní píseň z úst hranických pěvců vlastenecká píseň, tehdy neobvyčejně oblíbená: Jen dále, jen dále, oj vy bratři

Tak slyšíme vypravovati o dávných časích vlasteneckého kněze kojetinského P. Kubánského, který se tehdejší slavnosti jako student súčastnil. A v dalším česká správa v Hranicích, české gymnázium — a pak zase německá nadvláda, německé gymnázium — a konečně po letech

objeví se opět zářivě červenobílý prapor na starobylé věži Hranické.

A pod tímto znamením našeho konečného vítězství slaví Beseda Jurik své padesátileté jubileum, aby podala zároveň důkaz, co může úsilovná, v pravdě vlastenecká

práce. V útulných místnostech jejich rádi jsme se scházeli a i dnes rádi do nich zavítáme.

Vzpomínky na dávné a nynější časy se střídají, aby konečně utkvěly na obrazu dlouholetého, zasloužilého předsedy Dra. Šromoty.

Co bych měl vlastně o něm dnes psát?

O zasloužilých mužích píše se pravda, když už mezi námi nejsou. Tu pozná se teprv pravá cena jejich.

Přece chci věnovati jemu několik vzpomínek z dob, kdy stáli jsme spolu v boji tuhému, bezohlednému, týkajícímu se dobytí města Hranic.

Byl jsem mlad, duševně aspoň mlad, kdy seznámil jsem se blíže s Drem. Frant. Šromotou. Znali jsme se sice dříve — ale jen z povzdálí. Patřili jsme jiným politickým tábory, on staro a já mlado — a tyto tábory se tehdy ještě ani společensky nestýkaly.

Přes to rád jsem čitaval projevy Dra. Šromoty, byly vždy věcné, seriosní, jimž těžko bylo odolati a jež mne sympaticky k jeho osobě vábily. Slyšel jsem ovšem také hlasu o jeho „nepřístupnosti či povznešenosti“, v němž mě jeho sebevědomé vystupování potvrzovalo.

A jak jsem se zklamal seznav jej blíže, kdy vycítil jsem, že za tím zdánlivým chladem bije v pravdě přátelské, dobré srdce, nadšené pro věc českou . . .

Do styků bližších přišel jsem jako činovník Národní Jednoty; byl jsem předsedou nově vzkříšeného odboru Přerovského, jemuž přiděleny byly Hranice a Lipník. Od té doby víze mne k jeho osobě úcta a věrné přátelství.

Byly to tehdy doby zlé, doby velikých bojů, o nichž nezasvěcenci nemají tušení. Malý kroužek nadšených pracovníků za vedení Dra. Šromoty věnoval dny i noci národní práci, o níž by se dala psát celá historie.

Byly to strastné doby a byl to vždy zase jen Dr. Frant. Šromota, jenž v té nejtěžší situaci našel východisko, jenž nelekal se žádných obětí ani práce. Vždy měl to

pravé na mysl i za tím krácel za tím se bil. Nelze dnes ještě o detailech mluvit, avšak všichni ti, jež zasvěceni byli do těchto — a k těm jsem patřil také já — potvrdí, že tomu tak bylo. A mohu říci, že zjednal jsem si v brzku plnou důvěru a plné přátelství a že byl jsem pověřen lecím, co jen důvěrníkovi nejintimnějšímu bylo svěřeno. Založili jsme list »Hlasy z Pobečví« a prodělávali s ním všecky ty slasti a strasti, jaké se prodělávají v době persekuce, absolutismu.

Bylo třeba jen ostřejší toninou začít a zejména se zmíniti o hesle »Svůj k svému«, aby nemilosrdná ruka zkonzervovala list. — Nedosti na tom, byly doby, kdy ostrý výpad na protivníka vyvolával dokonce jak domovní prohlídky v redakci, tak i u osob vydavatelství — předsedou družstva byl Dr. Šromota, místopředsedou já. Byly to oběti veliké, jež se přinášetí musely a jež se s radostí přinášely.

Vždyť v každé schůzi, v níž náš Dr. Šromota předsedal a v níž probíran postup, seznávali jsme, že za jeho vedení kráčíme vítězství vstříc.

A tu třeba říci, že práce ta byla neskonale těžkou. Dlouholeté styky občanstva s německou stranou, která všechno využitkovala k udržení své nadvlády, která zejména u osob od obce jaksi odvísly byla bezohlednou, nedostatek českých škol, zejména měšťanských, jistá hranická vlastnost u starých občanů — předsudek proti slovanství — to vše vyžadovalo neobyčejného taktu v postupu a v získávání nových a nových bojovníků. Takých bojovníků věrných, starých a české věci oddaných, jakým byl a je ještě staričký Ed. Skřehota, nožíř, čestný občan Hranic, bylo málo; přibývalo jich ovšem později, čím více se sily české posíce. A v tom byl Dr. Frant. Šromota nanejvýš zapracován, že znal každého občana, každého voliče, že znal dobré i stinné stránky jeho — a to bylo také, že kolem něho »i při té jeho nepřístupnosti« — ta strašila také v Hranicích —

byl často zadumán a šel aniž by pozoroval, že je pozdravován — řadily se šiky českého voličstva, které rády se jeho komandu podvolovaly, které se také disciplinou národní řídily. A o tu výchovu staral se Dr. Šromota se zdarem. Tak ubíhal den za dnem v práci za zdar české věci v Hranicích. Byly sice i tehdy politické strany v Hranicích — jisté škatulkování je všude — ale jinak tyto strany znaly se jen k jedné české straně, kdykoliv se jednalo o Hranice. A to bylo také hlavní příčinou, že česká věc za vedení Dra. Šromoty se dařila, to byl ten talisman — že zavlál zase na radnici červeno-bílý prapor, který všechny ku pospolité práci vedl.

A pamatuji se na nězapomenutelný okamžik, kdy konečně po dlouhých bojích, dospělo se ku volbě českého starosty. Byl jím ovšem Dr. Frant. Šromota.

Pamatují se, kterak na náměstí plném národa, lidé padali si v objetí se slzami v očích, kterak bohužel záhy zesnulý továrník Kunz bez klobouku běhal po náměstí a tisknul nám ruce volaje: »Ach, jak se to v těch českých Hranicích dýše, jaká to slast, jaká to radost.« A když skutečně červeno-bílý prapor se objevil, když zavzněly fanfáry se starobylé věže radnice Hranické a když objevila se mohutná a už prošedivělá hlava Dra. Frant. Šromoty, tu nedivily jsme se vidouce, kterak lid tiskne se s nadšením k vůdci, jenž po dlouholetém, celou českou veřejností sledovaném zápase vedl český lid ku konečnému vítězství.

A tu oko Dra. Frant. Šromoty zářilo radostí, tu ruka jeho se chvěla, že přece, přece dílo se jen zdařilo . . .

A nás Přerovanů přijelo tehdy mnoho — chtěli jsme

být také súčasnění při radosti milých našich přátel Hranických.

Srdce naše plesalo s nimi, my radovali se s nimi i prolévali s nimi slzy radosti, tak jako jsme byli súčasní na slzách žalu.

I my tisknuli jsme ruku tomu, který nám i celému národu tu radost připravil a jako dar přinesli jsme jemu lásku a přátelství v srdci svém.

A Dr. Frant. Šromota nezaložil ruce v klín — nebyla ta radnice ještě zcela českou. Bylo třeba další a další práce... I ta se dařila a kdož by byl o tom pochyboval u Dr. Frant. Šromoty?

A tak dospěli jsme tam, kde jsme Hranice chtěli mít — — — staly se českými, nastala čistě česká vláda.

A byl to zase Dr. Šromota, který dal heslo, že jest třeba umět vládnout, aby protivníkovi nedala se zbraň do ruky. Není kolikráte vše ještě zlatem . . . třeba obroubit, obsekat, aby dílo bylo celé, hezké, podařené . . .

Dr. Frant. Šromota spolu se svými věrnými pracovníky buduje a buduje a třebas byly se poměry do jisté míry i v českém táboře přeměnily, tož všichni ti, jež toto krásné zakoutí Moravy milují, jež sobě přejí, aby ono zůstalo naším, českým koutem, všichni budou pamatovati na to, že dnes pro Hranice jest jen jedna strana možná — čistě česká strana, tak jak bylo za doby německé a všichni ti, jež znají doby staré, přejí sobě zajisté ze srdce, aby ten jenž Hranice dobyl, zůstal nám dlouhá léta zachován, aby dílo šťastně začaté zcela vybudoval a lidu českému v Hranicích zůstavil . . .

Toť naše přání při těchto kusých vzpomínkách na činnost dlouholetého předsedy jubilující Besedy Jurik a starosty města Hranic Dra. Frant. Šromoty.

KAREL LONÍČEK,
*farář ve Stráži.**

**VELECTĚNÉ SHROMÁŽDĚNÍ!
DRAHÝ MŮJ LIDE HRANICKÝ!**

Sladké jest slovo milenka, sladší ale a krásnější jest nad ně slovo matka. Kdo z nás s vděčností nevzpomíná na všecku něžnost lásky mateřské, kdo z nás se slzou v oku nevzpomíná na všecky ty služby, které matka nám prokázala, kdo seče ty noci, které nad vámi probděla, kdo pochopí ty starosti, které o nás mělo to zlaté srdce mateřské.

Proto nešťastným musíme nazvat dítě, které matky nepoznalo. Dítě takovému k úplnému štěstí vždy cosi schází, ani nevěsta není šťastnou, když matka k oltáři ji nevyprovází. Jakým nevděkem, drazí krajané, bylo by to srdce mateřské zarmoutiti neb uraziti. Běda dítěti nad kterým matka musí plakati, běda člověku, který tak se zvrhl, že matce své opováží se ubližovati, takového zastihne opovržení dobrých lidí, takového zachvátiti musí Boží trest.

My ale drazí krajané máme mimo tu matku, která nám život dala a která nás vychovala, ještě matku

*) Řeč, která pronesena byla roku 1896 před zápisem do škol dne 15. září.

jinou a to jest naše rodná země, jest to naše vlast. A tuto drahou, často těše zkoušenou vlast máme milovati a ctiti, máme ji dle svých sil každý také hájiti.

Každá, zajisté, píd této naší rodné země posvěcena jest potem a krví našich milých předků, kteři i v dobách nejtěžšího pronásledování stáli tím čim byli, uhájiti uměli svou mateřskou řeč i svou národnost. Tuto vlast svou máme milovati, neboť ten cit lásky k zemi rodné Bůh sám vstípl do srdce našeho a kdo tento cit v srdci svém potlačí, kdo přidá se k nepřátelům svého národa, ten jest srádce bádný, nehodný člověk.

Slyšeli jste asi vypravovati o slavném králi českém Přemyslu Otakaru II., který na moravském poli roku 1278 hrdiný život svůj dokonal. Zradil ho nehodný naš krajan Milota z Dědic, který v rozhodném okamžiku čety Moravanů z bojiště odvedl. To jméno Milota prokleto jest u národa našeho, tak jak prokleto jest u Srbů jméno Brankoviče Vuka, který zradil Turkům srbského posledního cara Lazara.

Drasi krajané! My stojíme před vášným a před významným bojem, kěž by mezi námi nebylo šádného Miloty, kěž by mezi námi nebylo šádného Brankoviče Vuka. My stojíme před bojem, který není výbojem, ale jest obranou. My máme hájiti své české děti. Jak sé v tomto boji zachováte, od toho závisí budoucnost vaše, budoucnost vašich dětí a budoucnost města Hranic. A já mili přátele ani si to představiti nemohu, jak by mezi domácimi obyvateli tohoto města mohl býti člověk tak zaslepený, aby děti své hanebným spůsobem zaprodal za mrzké sliby a poslal jich do školy německé, kde pracovati budou ne na jejich vzdělání, ale na jejich odnárodnění, na jejich poněmcení.

Bylo to smutné pro děti české na škole utraqui-

stické. Děti české nemohly té látky zmoci, ale na škole německé dítě české bude docela ztraceno.

Co jest platný ten nejkrásnější obraz člověku slepému, když ho nevidí, co prospěje ta nejkrásnější hudba člověku hluchému když ji neslyší, co prospěje škola německá dítěti českému, když jazyku vyučovacímu nerozumí. To nejlepší a nejbedlivější dítě v takové škole musí otupěti, ono ztratí pozornost, ono zoufá, poněvadž vidí, že jest to nemožno, aby se něčemu naučilo, ono ve škole potom buď spí aneb skotačí. My to věříme pevně a doufáme neobloudně, že škola naše, naše škola česká, domůže se u žáků výsledků tak krásných, že radovati se budou rodiče i učitelé, že radovati se budou žáci sami. Neboť, když dítě vidí ovoce své pilnosti a práce, bývá povzbuzeno k tím větším výtrvalosti a pilnosti. Jak to na naší škole dosavade chodilo? Žactvo nemohlo látky zmoci, a dle zásluh měla velká většina žactva uváznouti ve třídě čtvrté. Tím ale byla by se ta třída tak naplnila, že by celý ten školský aparát zůstal stát, proto se řeklo ať postoupí do třídy páté ať zas tam posedí ze dva roky. Toho, milí krajané, v české škole nebude. My doufáme, že i dítě méně nadané aspoň tak se vzdělá, aby v budoucím životě mohlo se vykázati aspoň vědomostmi nejpřebnějšími. A do této školy české, rodičové čeští, své dítě dejte, neboť jest to vaše svatá povinnost, žádá to také vaše čest. Žádá toho vaše čest, neboť nejste Němci, město vaše bylo a jest českým.

Jeden pán, kterého vám nechci jmenovati, kterého však všichni dobře znáte, před volbami do městského zastupitelstva řekl, že Hranice musí zůstat německými, to jest ale lež, Hranice nikdy nebyly německými a česká naše škola dokáže to, že také nikdy nebudou.

Všechny památky tohoto starobylého města jsou

české. Teprv kníže Ditrichstein dal městu privilegia psaná napřed česky a pak německy.

Národ náš bohudíky přes všecky trampoty, svízele a politické obtíže, domohl se takového postavení a ve vzdělanosti tak pokročil, že získal si i vážnost nepřátel, vážnost ciziny. Nechtějte, vy přemili krajané sami se zahazovati; celá vlast hledí na vás a očekává jak se zachováte, dejte své dítě do školy české. Každý se ptejte sama sebe, když dítě své do školy povedete, co pak chci z toho dítěti miti? Nechcete-li, aby dítě vaše za svůj mateřský jazyk se stydělo, chcete-li aby dítě vaše bylo řádně vzděláno, aby vám kdysi žehnalo, dejte dítě své do školy české

Někdo snad mi řekne: já chci, aby dítě mé mělo lehčí chléb než já, já chci aby se naučilo také německy. Milí přátelé, němčina sama zázraky již nedělá, ta dělala karieru sama jen za dob pánu Franců, dnes každý musí se učit jazyku lidu, mezi nimiž žije a obchodník musí se učit jazyku těch s nímž obchod vede. Ty chceš, aby dítě tvé umělo také německy? To je chvalitebná věc, ale právě proto dej dítě své do školy české, tam se naučí napřed dobře jazyku mateřskému a pak tím snáze jazyku druhému. Někdo snad mi řekne: je to zlé, já vím, jak smýšlím můj chlebodárce, já vím, že mne bude pronásledovat, že mne snad propustí, já ztratím svůj chléb. Přítele, ty se velmi myliš. Tvůj chlebodárce něco takového nežádá a žádati nesmí a rozvaž, že tě neživí škola německá, ani nebude živiti také tvoje děti. Tebe živí tvé zdravé ruce, a jsi-li řádný člověk a dělník, neopustí tě Bůh, ty najdeš práci jistě. A někdo snad si myslí, když mě poslouchá, tobě se to dobře řekne, ale co pak ty můžeš ztratit. Co, milí přátelé, zkusil já, to ví jen několik lidí, já se tím nechci chlubiti, pravím vám jen, že neznám žádné bázně a nelekám se žádné oběti z lásky k vašim dětem a z lásky

k vám. Já dobře vím co nynější doba znamená a vězte to i vy, že povinností vaši jest, abyste se žádné oběti nezalekli, neboť odměna vás čeká veliká a ta jest, že budete spokojeni sami se sebou a pochválí vás každý rozumný člověk. A má odměna bude také veliká. Vaše děti až dorostou, budou vzpomínat, tenkráte, když naše škola česká se zakládala, byli v Hranicích lidé, kteří se nedali a kteří se nás začali.

Já, draží přátelé, nejsem žádný vášnivec, jak by mě někteří rádi namalovali, a nerád vidím boje shon, a jako kněz musím být pro každého. Proč pak tedy sem se přidal k vám? Poněvadž na naši radnici je nápis: *letha 1541. • Verbum Domini manet in aeternum* to jest *• slovo boží zůstane na věky*.

Z toho vidíte, že vaši předkové zvolili si krásné heslo, heslo křesťanské. Já jsem byl donucen přidat se ku straně křesťanské, neboť *Verbum Domini* dávno z radnice se vystěhovalo, tam se vám ukazuje na cestu, která rozhodně správná není, proto pravím vám neposlouchejte nikoho, dejte dítka své do školy české. Já jsem se musil přidat na stranu potlačovaných, na stranu těch, kterým se říká, vy budete fantování, vy budete z bytu vyhozeni, já jsem se musel přidat na stranu lidu, neboť nejsem zde pro lidi několik, kteří drží v ruce nadvládu, ale jsem zde pro celek, jsem zde pro lid. Vždyť je to povinnost každého, poctivě smýšlejícího člověka, aby tém, kteří si neví rady, poradil, a aby těch, kteří trptí, se zastal.

Já jsem vám již jednou pravil, že má být zákon a snad se ho jednou domůžeme, že dítě české do školy německé přijato být nesmí. To má být tak při tom zápisu jako při odvodu. Když přijde člověk chromý tak mu řeknou, ty se nehodíš a kdyby řekl, aže já chci být přece vojákem, tak mu řeknou

ty se hodíš k něčemu jinému, z tebe může být maltř, může z tebe být úředník i profesor, ale vojákem dobrým nebudeš nikdy.

A podobně mají říci dítě českému, když přijde k zápisu do německé školy. Ty se nehodíš, ty můžeš být žákem dobrým, ale jen ve škole české, ve škole německé budeš mrzákem, budeš za ostatními kulhati. To vše se neděje, naopak, praví se, že dítě české stane se v německé škole divně velikým a a dokonalým, ale jest to tak pravda, jako že v Sibíři zrají ty nejsladší hrozny.

A proto kdyby k vám přišel nevím kdo a kdyby k vám mluvil sebe sladčeji, řekněte mu, nelži a jdi ty satane, a chytej pouze ty, kteří dají děti své za obecní dodávky a fúry; ja ale chci z dítěte něco mít a proto je dám do školy, kde bude vyučování rozuměti.

Hledte milí přátelé, aby vaše děti v Hranicích byli aspoň tak šťastny, jako děti židovské a německé.

Já k vám volám naposled: Dejte dítka své do školy české, bude to štěstí vašich dětí.

A já nikdy jsem si to tak nepřál, aby Bůh vložil v ústa má slova plamenná jako dnes; já si přeji, aby mé slovo vniklo hluboko do srdce českých našich žen a matek a to moje poslední slovo jest: *• Dítě české patří do české školy.* A této české škole volám srdečné: Zdař Bůh!

Hranice znám od roku 1887, tedy celkem 25 let. Přišel jsem jako mladík 25letý a byl tehdy z nejmladších v besedě, kam jsem při svých pobytích v Hranicích docházíval. Dnes, bohužel, jsem z nejstarších. Což dělat! Změnili jsme se, změnili, já i beseda. Beseda myslím ještě více, nežli já.

Před dobou, kdy jsem přišel do Hranic, dostačovala prý pro všechny besední zábavy maličká místnost, polovina nynější místnosti besední v prvním poschodí, celkem něco přes 30 čtverečních metrů. V té hráli divadla, byly tam i plesy!

Když jsem poznal Hranice, měla již beseda svůj velmi pěkný sál a vkušněji vypravený, nežli je nyní.

Místnost besední byla však úzká, malá. Říká se jí »jitrnice«. Ve svých vzpomínkách z tehdejší doby vidím jasné všechny ty staré pány hranické, sedící den jak den v besedě na černém koženém divaně bez pér u velikého notáblovského stolu, k němuž nešměl si snad přisednouti někdo jiný, zvláště pak ne nějaký »cuzák«, nezkušený mladík, sice hned obrátil se na něj některý ze starých pánu velmi zřetelně pohledem významným. »A hdo je to?«, letěla otázka, namířená na smělece, i když se byl představil.

Bývala to fotrofská doba velikého duševního klidu a bohorovného povznešení nad vším ostatním.

U patricijského stolu besedního bývaly roztomilé zábavy. Největší úlohu hrály zde »cvisty« a trhy v Lu-

čenci. Luštivali tam veliké světové problemy, jako »vypije-li elefant kašňu« a pod. »Formánek«, (sluha záloženský, besední a zároveň hostinský) po načpání fajfek starým pánum, když mu bylo dovoleno, stydlivě někdy oponovával, býval však brzo sražen. Ale i ty doby nebyly bez jistého půvabu.

Vzpomínám z doby té, jedné osoby, která jevívala malou úctu ku starým pánum. Vzpomínám často učitele Vítka, obyčejně stojícího u kamen v oblacích kouře jako Zeus a z nich vysílajícího do soukeníků starších i mladších, vtipy starší i mladší. Jeden z trojice starých českých učitelů hranických, který sice prý odešel, ale nejčastěji bývá vzpomínán. Dobrá česká duše poctivá!

Zcela jinou byla již beseda po desíti letech, kdy jsem přišel do Hranic trvale. Po starých pánech ani památky.

Beseda stala se rychle středem veškeré národní činnosti hranické. Bylo již všude znáti působení Dra. Šromoty. Byla to doba jeho nejintensivnější práce pro Hranice.

Stal jsem se ředitelem soukromé školy městanské chlapecké a dívčí.

Býlo velmi odvážným v té době zřídit dvě školy městanské, kdy nebylo podpory od obce, země, ani jakékoli veřejné korporace, takořka s holýma rukama. Bylo velmi odvážným přidat k nim ještě pokračovací školu průmyslovou. Dr. Šromota se však nelekla. Věděl ovšem, aby českým školam se dařilo, že potřebí získati pro ni myslí rodiče. Způsobem velmi dovedným učinil, že nadchl je pro české školy tak, že jejich volání po nich stalo se velmi hlasitým. Když pak byl jist, že potáhnou všichni za jeden provaz, byly školy zřízeny.

Vše to vzniklo v besedě, v ní byly všechny schůze přípravné i agitační, v ní byl pak i první zápis. Zapisoval jsem první žáky a žákyně v místnosti besední s P. Karlem Loníčkem, knězem, který si v tehdejší době o české Hranice získal zásluh nepopíratelných.

Tak jak on, neuměl to s lidem nikdo. Jeho slovo velmi platilo. Jemu se těžko něco odreklo. A pracovali všichni. Byl milým, srdečným, upřímným, poctivým. Byl dobrým, veselým společníkem.

Když pak odešel starý Vítěk tam, odkud nikdo se nevrací, házival vtipy do soukeníků i nesoukeníků s viržinkou v koutku úst už jenom páter Karel.

Zápis vydařil se skvěle. Skoro půldruha sta dětí zapsálo do prvních tříd měšťanských škol.

Školy byly a dařilo se jim. Leč přišly špatné doby, doby, o nichž se těm, kdo nyní přicházejí, nebo přišli, ani nezdálo. Učitelů přibývalo, ne tak peněz.

Učitelstvo dostávalo mnohem menší plat a ten vlastně ani nedostávalo, alespoň ne vždycky včas.

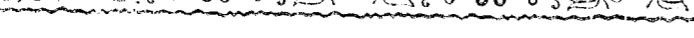
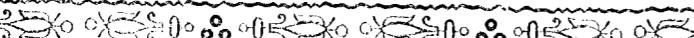
Byly doby, kdy ubohý pokladník Galaše pan Rozenhal nevěděl si rady, kdy bylo třeba vyplácet mnoho peněz a pokladna byla tak ubohá, nemocná, slabá, byly doby, kdy učitelé nových škol jako při venkovské »šmíře« dělili se o korunky, které do pokladny náhodou ze světa zabloudily a i jinak vypomáhali si, zrovna jako herci venkovské společnosti, když na ně obecenstvo zapomíná.

Tenkrát se v besedě, kde byla i »kancelář« Galaše, napsaly tisíce dopisů o podpoře, tisíce se jich napsalo také doma.

Jak jinak je vše dnes! Jak jinak vypadá i beseda! V dobách dřívějších chodívalo do besedy více starších pánu. Převládal živel konservativní. Dnes je tomu napak. Besedě stále přibývá členů mladých, ona mládne.

Byla založena v roce 1862. Je tedy dnes padesátnicí. Kéž mužeme jí blahopřati všichni osobně také ku druhé její padesátce.

Bohdan Lameš.

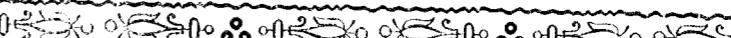
TŘICET ROKŮ NA HRANICKU.

Hrst vzpomínek od H. V. KARLICKA.

Půl století už uplynulo od doby, kdy založena byla Hranická Beseda. Z jejích zakladatelů sotva už který žije, aby povíděl, jaké tenkrát v Hranicích vládly poměry. Škoda! Nebot nám mladším s té uplynulé padesátky zůstává v mysli temné kouslo dějin půl století, které svou tajemnou rouškou sakrývá nynějším obyvatelům Hranic a okolí, co upadlo v bezdrozové zapomenutí . . .

Proto je záhadno, abychom dle možnosti snažili se posvěhnouti tu temnou roušku minulosti a nechali nahlednouti v ty dávno uplynulé doby třeba sebe menší vzpomínkou, která temnotu onu snaží se osvítiti, jako paprsky sluneční vnikajíce úzkými štěrbinami do úplně tmavých místností.

V těch dobách po založení Hranické Besedy, po válce s Prusy r. 1866. začal národ náš úsilovněji hlásit se k politickému životu a domáhal se o svá nezadatelná a nezaznamenatelná historická práva, o svou samostatnost. Byla to doba slavných a hlučných táborů lidu, z nichž jeden odbýval se i v Hranicích. Škoda, že jsem o něm, kromě nepatrné zmínky, nikdy ničeho neslyšel. Tenkrát v r. 1868. vydali poslanci čeští, počtem 81, pověstný spis zvaný česká deklarace, dle níž nazváni byli deklaranti. První se na českou deklaraci podepsal kardinál Fürstenberg,

královské české kaple hrabě. Hranickou veřejnost bude zajímat, že k deklarantům přidal se i poslanec za Hranicko Václavík, pozdější Watzlawik. . . Jak se časy mění!

Kdyby všechny činy, kroky a podniky Hranické Besedy za 50 let na poli vlasteneckém, kulturním a společenském, mohly být saznamenány, pak zápis ten byl by dějinným dokumentem toho, co sname-nala Beseda pro Hranice v dobách dobrých i slých.

Já přišel na Hranicko v září roku 1882. Dostal jsem místo v Hustopeči. Ucházeje se o místo ono, představil jsem se tehdejšímu okresnímu hejtmanovi Zinnrovi v bílých kalhotách, v bílé vestě, v čamaře. Vlasy jsem měl kudrnaté až na ramena a klobouk se širokou střechou, jaký umělci nosívají. Nevím co si o mně myslil pan hejtman, šedivý už pán, ale statného ještě držení těla a řízné ostré mluvy. Mé vysvědčení se mu líbilo, ale díval se na mně hodnou chvíli zostra a když jsem jeho pohled vydržel, ptal se mne německy: »Können Sie deutsch?« Když jsem taktéž německy přisvědčil, řekl mi, že místo v Hustopeči dostanu. Oddýchl jsem si. Napsali mi německý dekrét, opsal jsem a odříkal německou přísahu (český formulář přísahy nemohli náhodou najít) a já byl jsem provisorním podučitelem na české škole v Hustopeči s platem 87 a půl kr. r. m. denně. Tak to tehdy chodilo na Hranicku! Tenkrát jsem byl v Hranicích ponejprv.

Do Besedy přišel jsem až z Hustopeč. Byla to místnost ponurá, tmavá a na stěně visel obraz nějakého rytíře v brnění, prý to byl Žižka a obraz maloval zmíněný poslanec Václavík. V Hustopeči jsme založili »Omladinu«. R. 1883. světili jsme její prapor. Toho roku musel jsem ponejprv »narukovat«. Prapor jsme světili 15. srpna; měl jsem při slavnosti hrát divadlo a zpívat při koncertě. Zajímalo

by, jak jsem jako rekrut dostal půl čtvrtá dne dovolenou, hrál divadlo, zpíval při koncertě a byl kolegovi družbou na svatbě. Hranická Beseda byla tehdy také v Hustopeči a její členové zpívali tam nějaké sbory.

Od té doby se oba spolky častěji navštěvovaly. Když v tom roku byla odhalována deska na rodném domku Galašovu, to už jsem se slavnosti té s celým spolkem, s praporem a s hustopečskou chvalně známou hudbou súčastnil. Vím, že na Střelnici jsme zpívali pěkné sbory, některé i společně s Besedou. Hudba líbivě hrála a vůbec celá slavnost se podařila.

Členové Besedy byli hlavními arangéry celé slavnosti. Pan ředitel Lošták, učitel Vítek a mnozí jiní měli plné ruce práce. Slavnostním řečníkem při odhalování byl Dr. Rauscher z Holešova. My funkcionáři spolků a praporečníci s prapory stáli jsme na podiu před domkem Galašovým. Při slavnostních proslovech též já jsem udal několik nadšených slov. Ku konci povstal, mi tehdy neznámý, statný pán, s mohutnou bradou a knírem, s postavou husitského hejtmana a přejímal desku Galašovou pod ochranu obce. Říkal to takovou zvláštní češtinou, slohem a přízvukem, nad kterým se jistě čeští jazykozpytci v hrobech obraceli. Dověděl jsem se, že to byl tehdejší předseda Besedy a městský radní. Později poznal jsem ho i z jiné stránky. Sedával s jinými hranickými občany jako patriarcha v dlouhé místnosti, kde nyní bývá garderoba, nahoře vedle sálu. Zajímal mne od té doby, kdy mluvil před deskou Galašovou. Měl zalíbené úsloví; když si s jinými za řeči skleničkou příslíkával, říkával opět s tím svým zvláštním přízvukem: »Ať se pinkl házil!« Jak k tomu rčení přišel nevím, ale užíval ho velmi často; i v Praze »u Fleků« jsem ho od něho několikrát slyšel . . .

V Hustopeči prožil jsem šest krásných roků za dnů své mladosti radostné.

Při výletech, zábavách, koncertech, plesích, divadelch jsme se s hranickými dosti často navštěvovali. V těch dobách dojížděli mnozí členové hranické Besedy a též jiní účastníci z Hranic do Hustopeč a naopak; nejenom za lehkonohou bohyní tanče Terpsichorou, ale mnozí i na perutích lásky a křídlech Amorových. Ku podivu! Tehdy před 24 až 28 lety uměli všichni česky, bávili se v české společnosti s českými děvami a po letech vidíme mnohé z nich v řadách nepřátelských. Jaká to tenkráte bývala jinač, upřímnější veselost! Vždy a všude a při každé příležitosti se zpívalo. A jak zpívalo! Mladí, staří, svobodní i ženati, muži, ženy, vše zpívalo rádo, s chutí a s citem a zpěv se nepovažoval za porušení bon tonu ve společnosti. A členové hranické Besedy byli opravdu pionéry pěkného zpěvu. Tehdy ještě všude a obzvláště v hranické Besedě mělo plnou platnost významné heslo pražského Hlaholu: „Zpěvem k srdci, srdcem k vlasti!“ Jestliž zpěv opravdu kořením života a kdo nerad zpívá, není prý ani dobrý člověk. Rád si vzpomínám, že jsem zpíval i v hustopečském zámku, když jsem tam jistou dobu učival dva mladé pány barony. Kdybych chtěl vypravovat, jak jsem v Hranicích, v Bystřici i na Hostýně dělal hustopečského pána, snad by to bavilo; měl jsem k disposici panský kočár, panské koně a kočího také, o ostatní statuž už se postarali dobrí přátelé.

Když jsem různé ty episody a dobrodružství „baronské“ v zámku vypravoval, bylo smíchu k neutíšení. V těch dobách byl život společenský v rozkvětu.

Když se r. 1884 stavěla lokální dráha na Vsetín přes Hustopeč, všechna ta místa u dráhy jako by

se sbližila. Ještě než byla dráha dostavěna, jezdilo se po ni na draisinách; často při měsíčku a při svitu kvězd! Jak to drnčení draisin znělo nočním tichem!

Z tehdejší doby známá stolová společnost v hotelu „Brno“ v Hranicích „Amálie-kulečník“ utkvěla dosud mnohým v paměti; podporovala dobročinné účely a obzvláště Ú. M. Š. Že i v té společnosti a při těch zábavných vyjížďkách nescházeli členové hranické Besedy jest, samozřejmé. Do Černotína, kde byl dlouhá léta starostou všeobecně známý a oblíbený p. Š. pořádaly se časté výlety rybářské k Bečvě a za Vápenky. Bylo tam takové krásné místecko na kraji háje. Hráz s mohutnými duby, v jichž korunách to tak tajemně šumělo a vedle ní v letním parnu tak mile chladící proud Bečvy; místecko k výletům a vycházkám jako stvořené! A ten strýc Novák uměl ty ryby, do zlatova upečené, okořenit šťavnatými vtipy, lžinami a vyšeptalými kuplety! Když zavítal tam poslanec za Kolín, Hevera a měl krásnou řeč, která se všeobecně libila; před tím nikdy neslyšel jsem tak krásně řečnit. Na tom rybářském výletě v Černotíně viděl jsem ponejprv p. Dr. Š. z Hranic a slyšel jsem ho mluvit. Byl tehdy ještě svobodný. Něco tam hledal a našel ... Jak ten čas utíká! Rybářské výlety v poříčí Bečvy, byly vždy cosi tak upřímného, že na ně každý pěkně vzpomíná.

Když zradou některých občanů a důvěřivosti jiných, dostaly Hranice většinu německého sastupitelstva a německý náter, veškerá snaha všech nesla se k tomu, Hranice spět dobýti a národu vrátili. Proto vedl se boj na celé čáře a na všechny fronty čili strany. Takové boje jsou těžké a musí mít dobré vůdce, aby se stracená posice spět dobyla. V takovém místě musí se stále a intensivně pra-

covat, budit náladu, nedat klesnout myslím a proto pořád něco pořádat.

Štěstím bylo pro Hranice, že takovéto vůdce mělo. V hranické Besedě se tenkrát pořád něco pořádalo; bylo tam živo jako v úle. Vrchní včelař posílal včely — členy Besedy a jiné — na všechny strany, aby snášely med do úlu konečného úspěchu a vítězství.

To už já jsem byl v Opatovicích. Co se mně tenkrát, nyní už dávno zvěčnělý učitel Vítěk, rodák z Ústí u Hranic, »nadožíral«, zdali jsem dostal o hodech krvi z obecního býka a kolik prý hrstí?

O prázdninách konal jsem vojenská cvičení u zeměbranckého pluku v Hranicích. Bylo nás tehdy na cvičení učitelů sedm. Kdysi v srpnu měla hranická Beseda okázalý výlet na Střelnici, kde k účasti zrovna vybízely různé atrakce. Dostali jsme od tehdejšího velitele po celou dobu cvičení permanentně přes čas. Na Besední zábavy chodili důstojníci také. Před Besedou se řadoval se malebný průvod. A tu se stalo něco nezvyklého. Nevím, z které hlavy ten nápad vyšel, ale pořadatelé postavili nás 7 učitelů (vlastně jen 6, jeden se bál, ale neprozradím ho) zrovna za družičky a teprve za námi šly ostatní spolky a korporace. Mnozí důstojníci dívali se na průvod; stáli před kavárny a hotely a někteří jaksi divně hleděli na 6 landverů vykračujících si v plné parádě zrovna za družičkami. Bylo našim štěstím, že jsme měli hodného a rozumného hejtmana H., který nám náš kousek na Střelnici sice vytkl, ale jinak naše vystoupení nemělo pro nás žádných nepřijemných následků. Mohli jsme tehdy pro ten »vejšlap« na výlet hranické Besedy zcela jednoduše octnout se »v lapáku«, jak si to výslově přál a o to se zasazoval hejtman St. Byla z toho našeho veřejného vystoupení mezi našimi důstojníky malá bouřka

ve sklenici vody. Ale »náš« pan hejtman nás nedal. Nejsem škodolibý, ale něco tu musím konstatovat. O svátku J. V. cisaře a krále 18. srpna brzy po výletě hranické Besedy, střílel celý prapor zeměbrancký ve vojenské akademii při mši před kostelem general de charge. Hejtman St., týž, který nás pro náš »vejšlap« chtěl dostat do »lapáku«, seděl v plné parádě na koni a měl velení. Když zavelel tuřím hlasem: »Hoch, an!« a les pušek zaleskl se v ranním slunci před koněm, kůň se splašil, nedal se upokojit a pan hejtman sletěl s koně střemhlav a jak dlouhý, tak široký ležel v písku. Opeřený klobouk odletěl kus od něho. Na, tu máš! myslil jsem si tehdy, ale dnes je mi ho líto; chudák musel se hodně udeřit!

V r. 1888, kdy byl v lesích opatovských zastřelen revírník Heger, dostal jsem se na školu do Opatovic. Založil jsem tam hasičský spolek.

To už členové hranické Besedy i jiných spolků, obzvláště Sokoli, rádi a často tam chodili kypřít tu půdu na Záhoří, až do té doby zanedbávanou. Při založení hasičského spolku v Opatovicích, na den sv. Floriana, dne 4. května 1890 byli členové hranické Besedy také v Opatovicích a také ještě německý hasičský spolek z Hranic.

Téhož roku pořádali hraničtí hasiči velikou župní slavnost, ku které jsme byli pozváni a chtějíce se revanžovat, také jsme se jí súčastnili. Dělali nám velikou slávu a přišli nám až za Burešovo naproti se župním starostou továrníkem Reichelem ze Vsetína a všemi funkcionáři župy. Byli jsme všichni v novém plátěném obleku a musíme říci, že tehdejší mé české velení hasičům udělalo dojem, a že už tehdy mnozí hasiči, zároveň členové hranické Besedy, veřejně říkali: »Když mohou mít české velení v Opatovicích, musí být i v Hranicích«; což se také stalo. A na změně té k dosažení českého velení u hasičů měli

členové hranické Besedy lví podíl. Při odpoledním veřejném hasičském cvičení dali nám výhodné místo v chládku u kostela. Najednou zamířil k nám velitel zeměbranckého pluku v Hranicích major R., který mě znal z vojenského cvičení, s několika důstojníky. Když jsem mu náš sbor vojensky představil, měl z toho radost a oslovil mnohé hasiče, kteří měli vojenské záslužné medaille. Později kdysi, když už hranický sbor byl český, žádal mně týž major, abych mu ukázal, jak velím po česku, chci-li sestavit »Doppelreihe« (čtyřstupy). Dívalo se tehdy na tu zvláštnost sta lidí. Později, když jsem byl jednatelem XXII. župy a hasičských spolků mnoho přibylo, už to nebylo nic nezvyklého.

O kterýsi rok později, založili jsme v Opatovicích čtenářský spolek »Záhořan«. Při slavném svěcení praporu byla hranická Beseda s p. Dr. Š. v čele s p. Š. jako kmotrou praporu a s nesčetnými návštěvníky z Hranic a odjinud našimi nejvzácnějšími hosty. —

Ty staré, tmavé a neútlulné místnosti hranické Besedy, kdyby mohly mluvit! V nich připravovaly a inscenovaly se různé akty na jevišti hranického života, jak národního, tak obecního a politického. Často slýchávaly stěny ty i hovor lidí, kteří jen z prospěchářství přidávali se k české straně.

Zradou, slabosti a důvěřivostí mnohých lidí, Hranice padly do rukou mizivé menšiny německé a do rukou dajčrajndlichů, které jsem v samé hranické Besedě slyšel mluvit: »Co ti z..... i Slovani chcú? My nejsme žádni Slovani, ani Němci; my jsme hraniciaci!« Takoví lidé bez výčitek svědomí opouštěli české řady a vrhali se v otevřenou německou náruč.

Bohudíky, ten čas minul, lidé s podobnými myšlenkami ve zpražených mozcích vymírají a jenom

ještě poslední Mohykáni podobných předpotopních názorů otravují svěží vánek národního probuzení a uvědomení v krásném městě Jurikově!

Kdyby v Hranicích nebyli se dali okrást o české gymnázium, kdyby město bylo zůstalo českým, v českých rukách, jak od věků bývalo, pak nemohly se státi podobné katastrofální případy, jaké se staly v záložně, kterou vedli, řídili, spravovali a k pádu přivedli lidé, kterým vlastenectví, láska k českému národu, k drahé vlasti a k rodnému městu byla od srdečí jejich vzdálena jako španělská vesnice, byla jim pojmem neznámým a nikdy v životě nepocitěným. Jim byl ideálem vlastní prospěch, vlastní obohacení; za tím falešným ideálem šli slepě a když viděli, že se jim půda pod nohami propadává, pak se zbavovali života, skákali do propasti, běsili se, svalovali vinu na úplně nevinné osoby, které chtěli strhnout sebou, z nichž někteří byli čistí jako kříštal a trpěli za viny nespáchané. Tenkráte v těch těžkých dobách Hranická Beseda se Sokolem, byli tím střediskem, z něhož vycházel hřejivý paprsek naděje v lepší budoucnost . . .

Co vše událo se v Hranicích za těch 50 let, co Hranická Beseda byla v život uvedena! Co různých událostí, tu vážných a smutných až k pláči, tu smavých a veselých, tu nadšených a vlasteneckých až srdce plesalo, vzniklo v Hranické Besedě. Co pracovníků nadšených pro vše národní, pro dobro obce, dlívalo v ponurých těch místnostech. Vzpomínám si, že jsem už z Hustopeč a Opatovic býval v Hranicích při různých volbách, Přicházeli důvěrní poslové s důvěrnými dopisy. Hranická Beseda, Sokol, předáci hraničtí žádali to neb ono. Samo sebou se rozumí, že se to týkalo jen zájmů národních. Ach, co podrobnosti bych mohl uvést, jak se to dělávalo s různými plakáty, brožurkami, provoláními, propagováním

hešla »Svůj k svému!« Do Opatovic donesli věci ty členové Hranické Besedy nebo Sokola a jako by nic všechno se rozdalo a rozešlo »Já nic — já muzikant!«! Ono se i v takových věcech musí umět chodit a k provedení musí mít věrné oddané lidé a ne zbabělé zrádce, kteří se hned plaší jako zajíc, když nad ním honec uhodí na keř. Tehdy nevolilo se dle národních katastrů a kurií, nýbrž rozhodovaly hlasy odevzdané pro českého nebo německého kandidáta. Někdy rozhodovalo 5—6 hlasů, jako když zvítězil Dr. P. nad Dr. Š. Každý hlas byl důležitý, na každém hlase záleželo.

Němci měli na své straně moc a hmotné prostředky, na české straně rozhodovalo nadšení a poctivost. Když dostal jsem od Dr. Š. zprávu, že při zítřejší volbě budou dva rolníci z Opatovic zvážet německé voliče. Dal jsem je zavolat k starostovi, tam jim všechno vysvětlil, a oni podepsali prohlášení potvrzené starostou, že z písemně uvedených příčin nemohou zitra jezdit. Posel donesl prohlášení dotyčnému povozníkovi v Hranicích. Ale jeden z těch dvou rolníků mně zradil jako Jidáš. Všechno povozníkovi prozradil, svědčil proti mně, povozník mně žaloval a já musel platit. — Nu co naplat?!

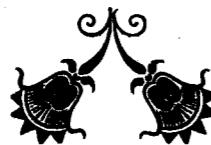
Na slavnosti, které pořádala Hranická Beseda s jinými spolkami, jezdili jsme ze Záhoří na ověnčených vozích, s hudbou jako na svatbu. Jaké to bývaly malebné průvody! Jenom jednou měla národní slavnost smutné dozvuky. V neděli slavnost a v pondělí padla Záložna. Byl jsem z domova vzdálen, na slavnosti jsem nebyl. Uplynulo od té doby mnoho let, čas zacelil bolící rány, ale jizvy zůstaly — Vytrvalá práce vůdců, obzvláště Dr. Š., nadšení pro věc společnou, členové Hranické Besedy, Sokola a jiných spolků způsobili že staroslověné město Jirkovo i po takových pohromách, přece konečně dostalo

se do rukou zástupců ohromné přirozené většiny hranického obyvatelstva. Co všechno dalo by se o těch konečných zápasech a bojích napsat! Mnozí z nezasvěcených do věci a nesúčastných, protože v Hranicích tenkrát ještě nebyli, by tomu sotva uvěřili. Mnoho se napravilo, mnoho se zřídilo, ale kolik toho ještě schází! Hranická Beseda dosud soustřeďuje výkvět obyvatelstva města ve svých členech. Ale duha míru a společné, svorné práce, dosud neklene se nad městem, které prostírá se v krásném tom údolí, v klíně mezi Švrcovem a sv. Janem. Ta prokletá česká neuvornost dosud otřásá národními, sotva stmelenými základy města. Závistivě, třebas ve vlastní krvi, chce je pobořit, spojujíc se tajně a záladně s největšími nepřáteli města sotva dobytého. »Chceš-li hada potříti, na hlavu nejjistěji!« praví staročeské přísloví. Proto svorně proti nim! Těch 50 roků Hranické Besedy volá k Vám hraničtí občané, abyste se netříštili na strany a stranečky, spolky a společky jichž je v Hranicích 45! Je jich pro osmitisícové město třeba? Nikdy ne! Třetina jich stačí a budou alespoň žít a ne živořít, zmírat a zhasinat jako dohořívající svíčka.

Komu na dobru krásně položeného, rozkvětu a rozmachu schopného města našeho záleží, přilož ruce k dílu ve svornosti a lásce! Odvrz od sebe všechnu závist a zlost, nevěř falešným prorokům, kteří přicházejí v rouše ovčím ale uvnitř jsou vlci hltaví! Nenadávej lidem, kteří se v Hranicích nenařodili cizáků! Vždyť ani všichni rodáci hraničtí nezůstali doma, ale hledají si živobytí ve světě! Ti, kteří ještě nejsou dlouho v Hranicích, musí na hranické poměry hleděti jinými brejlemi a jiným zorným uhem, až poznají dlouholeté neblahé poměry ve zdejším městě; nemají a nesmějí všechno šmahem posuzovat a odsuzovat, ale s chutí a odvahou při-

ložit ruce k dílu a tím k nápravě! Pak, bohdá, 50leté jubileum Hranické Besedy, bude jitřenkou nové doby v Hranicích, která ustoupí slunci zářícímu nad městem vzkvétajícím a rostoucím a všem svým obyvatelům bez rozdílu zajišťujícím přiměřené životní podmínky a požitky.

Mnoho zdaru do budoucí padesátky!

JEDNATELSKÁ ZPRÁVA

*přednesená ve slavnostní valné hromadě u příležitosti jubilea
soletého trvání besedy „Jurik“.*

innost spolku besedy »Jurik« za uplynulé období soleté není mi možno dopodrobna zde uvést, tím méně, když prožívám život Besedy pouze 5 let a musel jsem spokojit se jednak spisy, jednak ústním podáním členů a pamětníků starších, z nichž dva dosud žijící stáli u kolébky jejího založení. Jsou to pp. Skřehota Eduard, nožíř a Josef Schafařík, natěrač.

Zápis o výborových schůzích od založení spolku až do roku 1867 schází. Dle udání p. Schafaříka, bývalého člena výboru, nebylo žádných knih zápisů. Zápis y psány na jednotlivé archy, které se při stěhování asi ztratily.

Kniha členů od roku 1862. a první stanovy jsou zachovány.

Český spolkový život v Hranicích byl v letech 1860 velmi chudičký, hlavním a snad jediným príkopníkem, spolkového života byla naše beseda.

O prvních začátcích a vzniku spolku našeho nenačázíme v archivu a v knihách spolkových žádných záznamů. Proto tím milejší jsou nám vzpomínky dnes ještě žijících tehdejších členů, jež rád pro jejich zajímavost a s hlediska historického zaznamenávám.

Jeden z prvních členů Besedy Eduard Skřehota, nožíř, který po celých padesáte let jest nepřetržitě členem Besedy Jurik vypravuje takto:

• Asi v roce 1858. bylo nás několik, kteří scházelí jsme se obyčejně v neděli u Petschnerů a zpívali národní písň. Když se nás kroužek rozmnožil, vznikla v nás myšlenka, že bychom se mohli učit zpěvu dle not, neboť nikdo z nás tenkráte not neznal. Tu požádán p. učitel Lošták, aby nás učil. Nejdříve učil nás znát noty; když nás naučil noty znát, cvičilo se po hlasech při houslích. Nepamatuj se však, kterou píseň jsme zpívali první. Stále nás přibývalo, přívřezci se množili a zpívat jsme již také uměli. Pak v roce 1861. vznikla v nás myšlenka utvořiti »Čtenářsko-pěvecký spolek«.

První stanovy byly nám z Brna vráceny, že prý bylo málo podpisů, tedy se to protáhlo až do roku 1862, kdy konečně stanovy došly schválení. Ihned přihlásilo se 55 členů, mezi nimiž byl jsem já nejmladší. Přes to, že jsem tenkráte čítal již 27 let, hleděli na mě, jako bych mezi ně nepatřil. Byli to vesměs starší a samostatní páni.

Založením Besedy popudili jsme proti sobě Němce tak, že na nás na ulicích veřejně ukazovali a pokřikovali: »To je Slovan — pfuj! — Besedianer«. Tímto ještě více vznítilo se v nás národní uvědomění a já první dal jsem vyvěsit tabuli (firmu) s českým nápisem napřed. Do té doby byly veškeré firmy s nápisem německými, ač zpráva města byla tenkráte v rukou českých.

Co se místností týče, tu zkoušelo se nejdříve »u Petschnerů« v hostinci, pak v domě starosty spolku stavitele Zástěry, nynější »Hotel Brno«. Když pak záložna koupila dům, najmuli jsme stálou místnost v domě záloženském, nynějším Městském domě. Znamenalo to pro nás velký pokrok; v místnostech, kde je nyní besední restaurace s hernou, hrávali jsme též divadlo. Nynější kavárna k tomu však nepatřila.

První ples konán na Střelnici u pana Blažka. Nejdřív byla přednesena čísla zpěvná a pak začal tanec.

Výletů pořádáno mnoho do celého okolí. Také zpívali jsme v Brně, v Olomouci, v Přerově, na Radhošti a ve Frenštátě zpívali jsme po tři dny, při kteréž příležitosti dostalo se nám velmi přátelského pohostění. Do Olomouce nás nechtěli pustit hlavní branou, že prý jsme Slovani. Olomouc byl tenkrát opevněn. Po dlouhém namáhání podařilo se nám konečně za pomocí jednoho důstojníka, který se tajně přiznal, že je též Čech, postranním hradebním výpadem dovnitř města se dostati. Zpívali jsme za velké účasti na Střelnici.

Orchestruru jsme tenkráte neměli ani piana, přes to těšili jsme se vždy na naše obvyklé schůzky besední, kde se nejen četlo a zpívalo, ale projednávaly se tam také všecky hospodářské otázky. Potud mistr Skřehota.

První pojmenování spolku bylo »Čtenářsko-pěvecký spolek Beseda Hranická«.

Účel spolku dle článku 1. jest: »Čtení časopisů a knih obsahu politického i zábavného, jakož i pěstování zpěvu národního Moravského i Českého.«

Výbor sestával z 9 členů: starosty, podstarosty, jednatele, řediteli zpěvu společného, pokladníka, knihovníka a tří členů předsedících. Mimo to voleni vždy 3 členi co soudci k urovnávání sporů mezi členy vzniklých.

Z prvních členů výboru známi jsou: Zástěra Kliment, stavitel a první starosta besedy; Ed. Lipenský podstar. a Fr. Lošták, ředitel zpěvu. Další členové výb. toho roku jsou neznámi, poněvadž nejsou zaznamenáni.

Stanovy z roku 1862 podepsány jsou 23 členy, mezi nimiž je podpis: Dr. Wagner, Bürgermeister — tehdejší starosta města Hranic.

Uvádíme zde první členy Besedy »Jurik« s udáním charakteru a zaměstnání:

1. Zástěra Kliment, stavitel; 2. Dr. Wagner Bernard, starosta města; 3. Košálek Valentín, katecheta; 4. Gruss

Severin, kaplan; 5. Secký Rudolf, kněz; 6. Benda Josef, kněz; 7. Lošták František, učitel; 8. Beran Josef, městský sládek; 9. Pečner Ferdinand, kavárník; 10. Pulka Rudolf, městský radní; 11. Šudlek Hynek, měšťan; 12. Pečner Josef, měšťan; 12. Stáhala Frant., měšťan; 14. Vališ Frant., pokryvač; 15. Šlatauer Antonín, měšťan; 16. Böhm Hynek, měšťan; 17. Klimek František, měšťan; 18. Zelinský Antonín, měšťan; 19. Heinz František, měšťan; 20. Münster František, klempíř; 21. Gloss Josef, soukeník; 22. Niesner Josef, obchodník; 23. Kašl Alex, mistr krejčovský; 24. Bouchal, knížecí úředník; 25. Böhm Jan, měšťan; 26. Bališ Antonín, jednatel obchodní; 27. Čížek Václav, mistr bednářský; 28. Gloss Antonín, mistr barvířský; 29. Heger František, měšťan; 30. Jambor Matěj, mistr truhlářský; 31. Jurášek Karel, kartáčník; 32. Líva Josef, statkář v Černotíně; 33. Lutnar Ferdinand, truhlářský mistr; 34. Miláček Josef, hostinský; 35. Mohelnický František, soukenický mistr; 36. Mařenauer Jan, truhlářský mistr; 37. Maděra Jan, rolník; 38. Nuz Hynek, švec; 39. Piskoř Valentin, mistr kamennický; 40. Rezek Matěj, stavitel; 41. Šulák Dominik, obchodník; 42. Šafařík Josef, natěrač (tříč); 43. Šejda Josef, hostinský; 44. Šerý Jan, obchodník; 45. Šatanek Jan, statkář; 46. Suchardek Adolf, zahradník v Lipníku; 47. Šindelář František, mistr soukenický; 48. Sumbal Karel, mistr soukenický; 49. Skřehota Karel, zámečník; 50. Skřehota Eduard, nožíř; 51. Sutorý Antonín, mistr soukenický; 52. Šumbera František, hostinský; 53. Večeřa Karel, mistr perníkářský; 54. Wolf Antonín, mistr soukenický; 55. Van Josef, soustružník.

Jaké vážnosti se nový spolek těšil, lze vidět z knihy členů, kde zaznamenáno jest mnoho vážených členů spolku, kteří mimo Hranice bydleli. K těm čítal se též pan Egbert Bellcredi hrabě na Líšné, Tvarožné a Jimramově.*

* Beseda vykonala mnoho pro veřejný život v českých Hraničích, což bylo oceněno na jiném místě.

Pokud ze zápisů besedních bylo lze seznat, uvádím zde ještě jiná důležitá data o činnosti spolkové; tak v roce: 1867 založena školní knihovna; 1873 zřízeno ochotnické divadlo; 1885 zasadzena Gallašova deska; 1887 zřízeno jeviště, hlavní opona malovaná v Praze. Téhož roku oslaveno 25leté trvání spolku a otevření besední dvoranu; 1888 pořádán Ondříčkův koncert ve prospěch knihovny, který se skvěle vydařil; 1890 přednáška cestovatele Holuba; 1891 pořádána hromadná výprava na jubilejně výstavu do Prahy; 1892 zřízen knihovní odbor a odbor pro národopisnou výstavu v Praze. Oslava 300letých narozenin J. A. Komenského; 1893 odevzdána knihovna besední spolku knihovnímu až do odvolání. Došla nabídka zdejšího »Musičvereinu«, že přeměnil by se na utrakovistický, když by čeští členové do tohoto spolku přistoupili. Besední výbor zamítl návrh; 1895 koupena česká střelnice od p. Blažka; 1901 koncert Českého kvarteta; 1902 Střelnice prodána a veškeren majetek mimo klavír a prapor odevzdán Obč. záložně k uhrazení dluhu. Pořádán koncert sl. Herittesové; 1904 koncert sl. Vytopilové a p. Reissiga z Brna. Rozšířeny besední místnosti; 1907 koncert Fr. Ondříčka; 1908 koupen klavír za 1000 K.; 1909 odešel do Brna vicesekr. JUC Janík, který s pošt. officiélem Bohdanem Grimmem založili »Besední orchestr«; 1910 zemřel čestný člen Besedy cís. rada Ant. Kunz, odkázav Besedě 500 K. Na jeho rakvě položen věuec a pěvecký odbor zapěl pohřební písně;

1911 koupeno harmonium za 700 K. Při jarním koncertu proveden Bendlův »Švanda Dudák« pod řízením sbormistra p. uč. Hapaly Rich. Sola zpívali: paní Talpová, p. odb. učitel a konc. pěvec Tauber a p. Polášek. Pěvecký sbor a orchestr čítal přes 100 osob;

1912 pořádán Dvořákův koncert na oslavu 70letých narozenin mistra Dra Dvořáka. Dirigoval učitel Hapala Rich., sola zpívali: slečna Janečková z Kroměříže a p. odb. uč. Tauber z Kelče, u klavíru slečna Vlasta Bochořáková. Pěvecký sbor a orchestr čítal 110 osob.

Čeho lze docílití pílí a vytrvalosti, vidíme nejlépe na našem besedním orchestru, který obětavostí neunaveného »otce Grimma« pana pošt. oficiála Grimma spolu se sbormistrem učitelem Hapalou Richardem, jakož i obětavostí hudbymilovných členů orchestru, tak v krátké době spěje k výši umělecké.

Časopisů odebíráno 46.
Spolek nás jest: zakládajícím členem »Galaše«, »Sokola« a »Matici Palackého«; členem Umělecké besedy v Praze a Pěveckého sdružení mor. učitelů.

Členů čítá Beseda:

i. Čestných (4):

Dr. František Šromota, starosta a zem. poslanec (jmenován 27. března 1897);
P. Karel Loniček (jm. 27. března 1897);
Ludvík Popp, náměstek starosty (jm. 20. února 1904);
Dr. Frant. Toušek, c. k. rada zemsk. soudu (11. února 1905).

Výbor na rok 1912:

Předseda: Dr. Šromota František, starosta. Místopředseda: Stáhala Kl., obchodník. Jednatel: Ulrich Jan, c. k. berní oficiál. Pokladník a hospodář: Grimm Bohd., c. k. pošt. oficiál. Sbormistr a dirigent: Hapala Richard, učitel. Archivář: Hapala Vláďa, učitel. Praporečník: Linhart Frant., správce u fmy Kunz. Členi výboru:

Bureš Jarosl., zemský poslanec, Rozehnal Frant., správce nem. pokl., Lízal Stan., c. k. berní správce, Dr. Smetánka Josef, obvodní lékař, Dr. Roháč Čeněk, primář, Al. Schützer, knihař.

Seznam členů 5. července 1912:

Adámek August, c. k. okresní soudce; Bališ Antonín, majitel realit; Beer Karel, majitel domu; Beneš J., řekmistr; Barvíř Jan, uzenář; Bureš Jaroslav, ředitel hosp. školy a zemský poslanec; Bartošek Ant., stavitel; Blažek Josef, adjunkt sev. dráhy; Beneš Arnošt, c. k. berní oficiál; Brdečka Otokar, odb. učitel; Bláha Arnošt, městský pokladník; Brdušík Ant., stav. asistent; Celý Klement, c. k. pošt. oficiál; Čajka Jaroslav, uč.; Doležel Martin, c. k. vrchní poštovní oficiál; Fusek Adolf, továrník; Fusek Frant., městský účetní; Frank Vilém, pozlacovač; Fister Emil, techn. úředník u fy Kunz; Gazda Tomáš, ředitel továrny fmy Kunz; Grimm Bohdan, c. k. poštovní oficiál; Helsner Ferd., fotograf; Hejný Frant., c. k. okresní komisař; Helsner Karel, mechanik; Hnúp František, účetní u fy V. Jonáš; Hudec Albert, městský stavitel; Hapala Richard, uč.; Hapala Vladimír, učitel; Hodina Otto, c. k. nadporučík v. v.; Chrastina Jaroslav, ředitel knihtiskárny; Janečka Frant., úředník dráhy; Jaroš Eduard, uájemce velkostatku; Janečka Aug., majitel realit; Jonáš Václav, stavitel; Jureček Theodor, droguista; Jiráček Jan, inženýr; Jachymek Jaroslav, inženýr fmy Kunz; Kadeřávek Rud., školní rada; Kautský Hilar, obchodník; Kočí Karel, odb. učitel na hosp. škole; Dr. Kurfürst Štěpán, c. k. rada a zem. zdravotní referent; Kysely Ferdinand, c. k. pošt. kontrolor; Kříštek Jan, vrchní inženýr dráhy; Krajiček Josef, hostinský; Kramolíš Čeněk, školní inspektor a ředitel měst. dívčí školy; Kulendík Čeněk, odb. učitel; Kříček Ant., inženýr a závodní; Kopřiva Roman, inženýr sev. dráhy; Kopecký Valentin, stav. asistent; Laměš Bohdan, ředitel

chlapeckých škol; Linhart Frant, vrch. správce fny A. Kunz; Lízal Stanislav, c. k. berní správce a přednostou úřadu; Maraček Jaroslav, hospodář. správce; Dr. Mazanec Josef, advokát; Martinec Vilém, c. k. vrchní soudní oficiál; Míšek Jindřich, učitel; Mlčoch Jul. obchodník; Mašek Josef, inženýr u fny Ant. Kunz; Mozola Jan, c. k. berní asistent; Malý Martin, c. k. vrch. soudní oficiál v. v.; Malý Čeněk, c. k. nadporučík v. v.; Merunka Frant, malíř písma a natěrač; Dr. Minář Frant, lékař; Dr. Němec Alois, c. k. rada zemského soudu a přednosta okresního soudu; Dr. Náxera Lad., c. k. okresní lékař; Dr. Možíšek Frant, advokát; Oplocký Tomáš, městský inženýr; Paus Jan, pokladník městské spořitelný; Petschner Ferd., kavárník; Dr. Pozdílek Václav, městský lékař; P. Pospíšil Ant., kaplan; Pařík Josef, droguista; Petschner Jul. Kam., městský oficiál; Pacher Frant, vrch. inženýr a přednosta stanice sev. dráhy; Petřík Hynek, stav. as. u fy V. Jonáš; Rozehnal Frant, správce nemoc. pokladny; Růžička Jan, správce policie; Dr. Roháč Čeněk, primář ve všeob. nemocnici; Řihák Karel, mistr komínický; Rohlik Alois, odb. učitel; Rohlik Rudolf, zlatník a hodinář; Seifert Frant, c. k. finanční sekretář; Serbousek Alois, mlynář ve Velké; Skládal Josef, c. k. pošt. oficiál; Skřehota Eduard, nožíř; Smékal Frant., obchodník; Dr. Smetánka Josef, obvodní lékař; Stahala Klement st., obchodník; Sutorý Rudolf, soukeník; Šindel Josef, odb. učitel; Schmidt Ludvík, prokurista fny Ant. Kunz; Schützer Alois, knihář; Svoboda Ant., obchodník; P. Stavěl Jan, katecheta; Sékora Ottokar, vrch. geometr; P. Šrom Vincenc, professor na gymnasiu; Stuchlík Fr., c. k. vrch. pošt. oficiál; Sláma Rudolf, c. k. berní asistent; Spáčil Jan, vrch. inženýr paropla-vební společnosti »Dunaj« v. v.; Synek Petr, řezník; Skácel Frant., c. k. pošt. oficiál; Stíksa Josef, inženýr u fy A. Kunz; Dr. Sládeček Jos., městský tajemník;

Strnadel Karel, inspektor st. drah v. v.; Šitavanc Al., odb. učitel; Dr. Svozil Jan, sekundář ve všeob. nemocnici; Talpa Jan, odb. učitel; Tebich Ant., stavitel a nájemce lázní Teplic; Tenora Jan, c. k. vrch. pošt. správce a přednosta úřadu; Tománek Robert, restauratér a kavárník; Tunnis Frant., c. k. berní oficiál; Tichák Jaroslav, učitel; Urbánek Leopold, krejčí, Ulrich Jan, c. k. berní oficiál; Vilím Frant., sklenář; Wellart Ludvík st., majitel mlýna; Wolf Ant., strojvedoucí u dráhy; Vykopal Metoděj, prokurista fny Al. Kožušníček; P. Zamykal Theodor, katecheta; Závada Jan, c. k. vrch. pošt. oficiál; Zikeš Frant., účetní měst. spoř.; Dr. Zapletal Lev, advokátní koncipient u Dra Šromoty; Zapletal Prokop, ředitel knihtiskárny,

Kouče tuto svou jednatelskou zprávu, přejí občanské Besedě Jurík v nastávajícím období všeho zdaru!

JAN ULRICH,
t. č. jednatel.

**STATISTICKÝ PŘEHLED ČLENŮ VÝBORŮ
A ČLENSTVA OBČ. BESEDY JURIK OD ROKU
1862—1912.**

Rok Poč. čl.

- 1862 132 přispív. Kl. Zástěra, př. Ed. Lipenský, nám. př. Fr. Lošták, sborm.
- 1863 136 přisp. Kl. Zástěra, př. Ed. Lipeuský, nám. př. Frant. Lošták, sborm.
- 1864 139 přisp. Kl. Zástěra, př. Hynek Šudlek, nám. př. Frant. Lošták, sborm.
- 1865 131 přisp. Kl. Zástěra, př. Hynek Šudlek, n. př. Frant. Lošták, sborm.
- 1865 133 přisp. Kl. Zástěra, př. Hynek Šudlek, n. př. Frant. Lošták, sborm.
- 1866 128 přisp. Hyn. Šudlek, př. Ed. Lipenský, n. př. Fr. Stahala, jedn. Fr. Lošták, sborm. Hynek Fusek, pokl. Jan Dvořák, archivář. P. Hošťálek, Šatánek, revisori.
- 1867 126 přisp. H. Šudlek, př. E. Lipenský, n. př. Frant. Lošták, sborm.
- 1868 133 přisp. H. Šudlek, př. E. Lipenský, n. př. Frant. Lošták, sborm.

Od r. 1862—1868 není žádných zápisů o ostatních členech výboru.

- 1869 139 přisp. H. Šudlek, př. E. Lipenský, n. př. Fr. Stahala, jedn. Frant. Lošták, sborm. Hynek Fusek, pokl. Vejprt, Šejda, Želinský, Václavík, členové výboru. Růžička, Novotný, Brězina, revisori.
- 1870 133 přisp. H. Šudlek, př. Fr. Stahala, n. př. M. Růžička, jedn. Fr. Lošták, sborm. Jul. Pacák, nám. sborm. Vejprt Jos. pokl. Jos. Václavík, arch. Šejda Jos., Želinský, Paus, čl. výb. Dr. Rudy, Chrast, Dernický, rev.
- 1871 131 přisp. Ed. Lipenský, př. H. Šudlek, n. př. Jul. Pacák, jedn. Frant. Lošták, sborm. Jul. Pacák, n. sborm. Vejprt Jos., pokl. Jan Dvořák, arch. Šejda, Želinský, Dr. Sokol, Václavík, čl. výb. Prof. Peřfina, Michálek, Kolínek, rev.

- 1872 129 přisp. Ant. Bališ, př. Dr. V. Sokol, n. př. Dr. Diviš, jedn. Prof. Michálek, sborm. Vejprt Jos., pokl. Prof. Michálek, hosp. Jan Dvořák, arch. Šudlek, Fr. Stahala, Dr. Hadinger, Želinský, Václavík, čl. výb. Novotný, Dostál, Přihoda, rev.
- 1873 127 přisp. Václ. Přihoda, př. Dr. V. Sokol, n. př. Fr. Stahala, jedn. Prof. Michálek, sborm. Václ. Novotný, pokl. Ferd. Pečner, hosp. Jan Dvořák, arch. Al. Koše, Vejprt, Gloss, Ant. Bališ, čl. výb. Šafařík, Šidlo K., Dostál Jan, rev.
- 1874 116 přisp. Václ. Přihoda, př. Al. Kozelský, n. př. Václ. Čízek, jedn. Václ. Novotný, pokl. Ferd. Pečner, hosp. Ferd. Pešl, arch. Kratochvíl Jos., Řehák Frant. Fusek, A. Honzík, J. Šafařík, A. Šindler, čl. výb. Prof. Kindelmann, Max Fusek, Kl. Stahala, rev.
- 1875 110 přisp. Václ. Přihoda, př. Fr. Šindler, n. př. Václ. Čízek, jedn. Fr. Lošták, sborm. Václ. Novotný, pokl. Jos. Hradil, hosp. Ferd. Pešl, arch. Šafařík J., J. Jambor, K. Skřehota, Ant. Šindler, Kozelský Al., čl. výb. Prof. Kindelmann, Max Fusek, Kl. Stahala, rev.
- 1876 105 přisp. Václ. Přihoda, př. Fr. Šindler, n. př. Václav Čízek, jedn. Fr. Lošták, sborm. Václ. Novotný, pokl. Jos. Hradil, hosp. Ferd. Pešl, arch. Adámek, Glos, Kozelský, J. Jambor, čl. výb. Jos. Krásny, Sobota, Glos, rev.
- 1877 107 přisp. Václ. Přihoda, př. Fr. Šindler, n. př. V. Čízek, jedn. Jos. Dernicky, sborm. V. Novotný, pokl. Jos. Hradil, hosp. Jos. Dernicky, arch. Jambor J., Glos A., Matzevauer K., Rud. Sobota, čl. výb. Jos. Krásny, Sobota, Glos, rev.
- 1878 110 přisp. Ed. Lipenský, př. Fr. Šindler, n. př. V. Čízek, jedn. Jos. Dernicky, sborm. Ant. Bališ ml., pokl. Jos. Hradil, hosp. Rud. Sobota, arch. A. Šlatauer, J. Sumbal, A. Želinský, J. Böhm, Jar. Lisei, čl. výb. Josef Krásny, Sobota, Glos, rev.
- 1879 103 přisp. Ed. Lipenský, př. Fr. Šindler, n. př. V. Čízek, jedn. P. Hajduček, sborm. Fr. Lošták, n. sborm. Ant. Bališ ml., pokl. Kl. Stahala, arch. R. Sobota, A. Glos, Dr. Kallus, J. Dernický, čl. výb. K. Siegel, Řihák, Dernicky, rev.
- 1880 102 přisp. Ed. Lipenský, př. Fr. Šindler, n. př. Jos. Dernický, jedn. P. Hajduček, sborm. A. Bališ ml., pokl. Aug. Piskoř, arch. V. Čízek, V. Novotný, R. Sobota, Glos Ant., Ferd. Pešl, čl. výb. Donat, Dernicky, Ant. Gayer, Janečka, rev.

1881	106	přisp.	Dr. Ed. Kallus, př. Fr. Šindler, n. př. Josef Dernický, jedn. Fr. Vítek, sborm. Václ. Novotný, pokl. V. Novotný, hosp. Klement Stahala, arch. Ant. Bališ, Ed. Lipenský, A. Honzík, Jos. Šafařík, Ferd. Pešl, čl. výb. Donat, Dernický, Ant. Gayer, Janečka, rev.
1882	103	přisp.	Ed. Lipenský, př. Ferd. Pešl, n. př. Jos. Dernický, jedn. Jan Tenora, sborm. Václ. Novotný, pokl. V. Novotný, hosp. Fr. Vítek, arch. Dr. Kallus, K. Siegel, A. Bališ, Fr. Janečka, Fr. Bochořák, čl. výb. Rudolf Teltschik, K. Siegel, Kašl, rev.
1883	102	přisp.	Dr. Kallus, př. Ant. Bališ ml., n. př. P. Mrázek, jedn. P. Dohnal, sborm. Jan Tenora, n. sborm. Václ. Novotný, pokl. V. Novotný, hosp. Fr. Vítek, arch. Fr. Bochořák, Ed. Lipenský, Karel Křenek, Ferd. Pešl, čl. výb. Konečný, Siegel, Sumbal, rev.
1884	109	přisp.	Dr. Kallus, př. Jan Tenora, n. př. P. Mrázek, jedn. P. Dohnal, sborm. Jan Tenora, n. sborm. Václ. Novotný, pokl. V. Novotný, hosp. Fr. Vítek, arch. Fr. Janečka, Bališ st., Sutory, Frant. Řehák, Ferd. Pešl, K. Siegel, čl. výb. Smekal, Konečný, Fusek, rev.
1885	111	přisp.	Dr. Kallus, př. Ant. Bališ st., n. př. P. Mrázek, jedn. JUDr. F. Hambálek, sborm. V. Novotný, pokl. V. Novotný, hosp. Fr. Vítek, arch. Šudlek Hyn., Siegel K., Ant. Sutory, Fr. Řehák, Jos. Prucek čl. výb. Kl. Stahala, V. Večeřa, J. Haša, rev.
1886	112	přisp.	Dr. Kallus, př. Ant. Bališ st., n. př. P. Jos. Prucek, jedn. JUDr. Fr. Hambálek, sborm. V. Novotný, pokl. V. Novotný, hosp. Fr. Vítek, arch. Fr. Janečka, Fr. Řehák, Ant. Sutory, Ant. Boček, Ant. Bališ ml., čl. výb. Kl. Stahala, V. Večeřa, J. Haša, rev.
1887	114	přisp.	Dr. Kallus, př. Ant. Bališ st., n. př. P. Jos. Prucek, jedn. P. Jos. Prucek, sborm. Fr. Vítek, pokl. Ondř. Fusek, Dr. Hambálek, arch. Fr. Janečka, Fr. Řehák, Fr. Šindler, Rud. Kadeřávek, čl. výb. Piskoř Aug., Ferd. Pešl, Očka, rev.
1888	109	přisp.	Ant. Bališ st., př. V. Novotný, n. př. P. Jos. Prucek, jedn. P. Jos. Prucek, sborm. Fr. Vítek, pokl. Ondř. Fusek, arch. Dr. Šromota, F. Řehák, F. Janečka, R. Kadeřávek, A. Bališ ml., Dr. Gela, čl. výb. Ant. Kunz, Klejzl, Tugendlieb, rev. — P. Prucek, přestěhoval se, jedn. Fr. Řehák.
1889	112	přisp.	Dr. Šromota, př. Ant. Bališ st., n. př. Fr. Řehák, jedn. Ant. Bališ ml., pokl. Václ. Novotný, hosp. Ondř. Fusek, arch. Dr. Gela, Fr. Vítek, Fr. Janečka, R. Kadeřávek, Felix Bareš, čl. výb. L. Popp, Kostka,

1890	114	přisp.	Dr. Šromota, př. R. Kadeřávek, n. př. Fr. Řehák, jedn. Ant. Bališ ml., pokl. Václ. Novotný, hosp. Ondř. Fusek, arch. Dr. Gela, Fr. Janečka, F. Bareš, K. Tichý, Fr. Lejsal, Vítek Fr., čl. výb. L. Popp, Kostka, Alois Hanšlán, rev. — F. Bareš řídí zábavy. Fr. Vítek řídí divadla.
1891	117	přisp.	Dr. Šromota, př. R. Kadeřávek, n. př. Fr. Řehák, jedn. Ant. Bališ ml., pokl. V. Novotný, hosp. Ondř. Fusek, arch. K. Tichý, Dr. Gela, M. Tojtl, G. Očka, Jan Stelzer, Ryšavy Jan, čl. výb. L. Popp, Kostka, Al. Hanšlán, rev.
1892	124	přisp.	Dr. Šromota, př. R. Kadeřávek, n. př. Fr. Řehák, jedn. Ant. Bališ ml., pokl. V. Novotný, hosp. Ondř. Fusek, arch. J. Stelzer, Dr. Gela, Tichý, A. Kallus, G. Očka, F. Bareš, R. Kadeřávek, čl. výb. L. Popp, Kostka, Al. Hanšlán, rev.
1893	126	přisp.	Dr. Šromota, př. Dr. Gela, n. př. Fr. Řehák, jedn. Ant. Bališ ml., pokl. V. Novotný, hosp. K. Tichý, F. Bareš, J. Stelzer, P. K. Loníček, Kl. Stahala, Ferd. Pešl, čl. výb. Al. Sládeček, J. Klívar, H. Kopecký, rev.
1894	122	přisp.	Dr. Šromota, př. Dr. Gela, n. př. Fr. Řehák, jedn. Ant. Bališ ml., pokl. V. Novotný, hosp. J. Stelzer, Šína V., P. Loníček, K. Tichý, Kl. Stahala, Ferd. Pešl, J. Bareš, H. Kopecký, Lukeš J., Klívar J., rev.
1895	120	přisp.	Dr. Šromota, př. Dr. Gela, n. př. Ant. Bališ, jedn. Šína Čeněk, sborm. Fr. Řehák, pokl. V. Novotný, hosp. P. Loníček, F. Pešl, Kl. Stahala, F. Bareš, K. Tichý, A. Kunz, čl. v. H. Kopecký, J. Lukeš, J. Klívar, rev.
1896	127	přisp.	Dr. Šromota, př. V. Novotný, n. př. F. Řehák, jedn. Šína Čeněk, sborm. Ant. Bališ, pokl. Kl. Stahala, Fr. Rozehnal, hosp. K. Stahala, Ferd. Pešl, K. Tichý, P. Th. Zamýkal, Jan Pitzmann, J. Bareš, čl. výb. H. Kopecký, R. Sutory, Klívar, rev. Per. Pešl, proporečník.
1897	123	přisp.	2 čest. Dr. Šromota, př. V. Novotný, n. př. Fr. Řehák, jedn. Šína Čeněk, sborm. Ant. Bališ, pokl. Kl. Stahala, Fr. Rozehnal, hosp. Kl. Stahala, F. Bareš, Per. Pešl, K. Tichý, P. Th. Zamýkal, J. Pitzmann, H. Kopecký, R. Sutory, Klívar, rev. Per. Pešl, proporečník.
1898	121	přisp.	Dr. Šromota, př. V. Novotný, n. př. Felix Bareš, jedn. Šína Čeněk, sborm. Fr. Rozehnal, pokl. Kl. Stahala, hosp. A. Toušek, Boh. Lameš, K. Tichý, Lukeš Jos., čl. výb. Fr. Novotný, Sedláček, Ferd. Helsner, rev. Per. Pešl, prop.

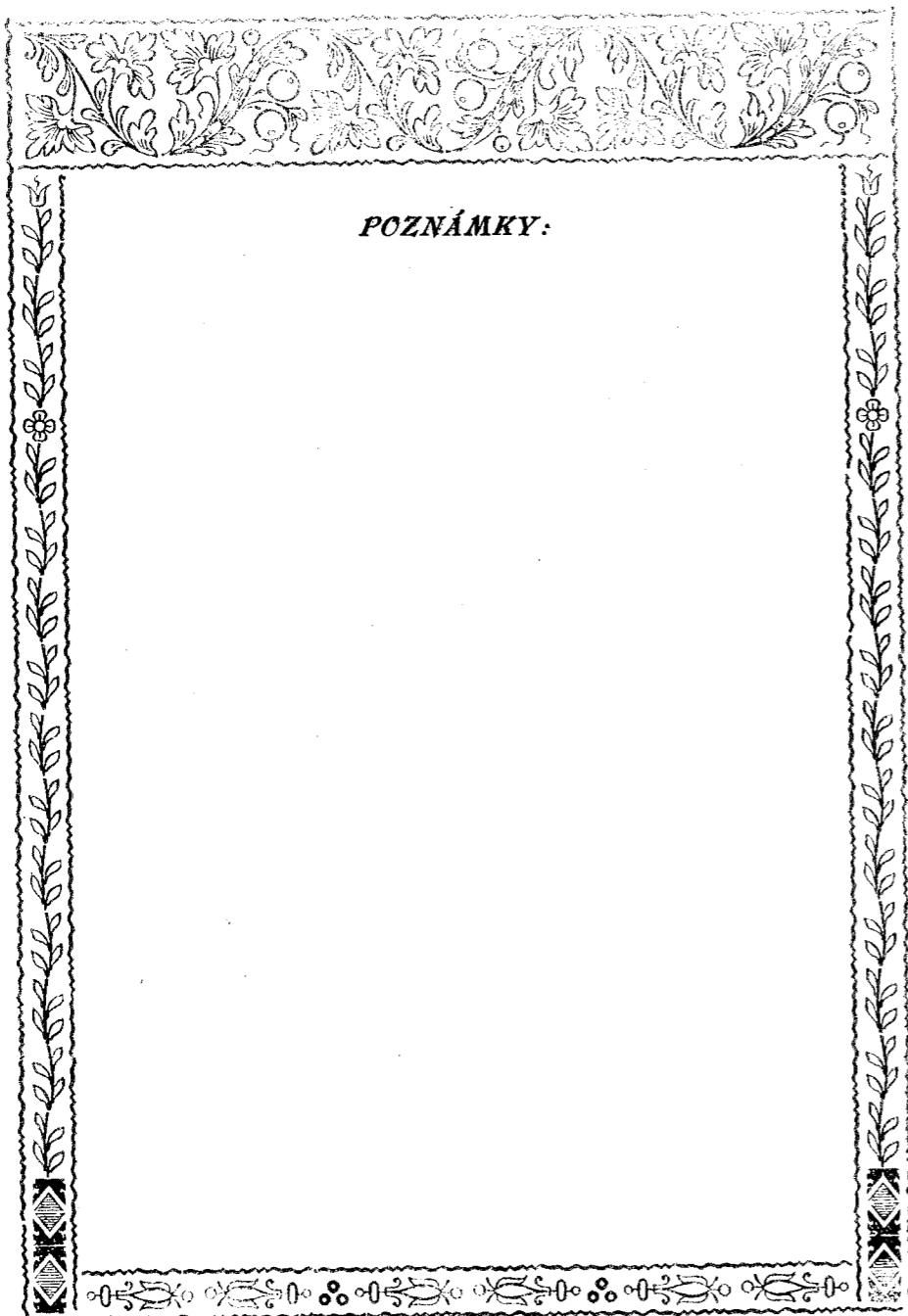
1899			
124	Dr. Šromota, př. V. Novotný, n. př. Felix Bareš, jedn. A. Sedláček, sborm. Fr. Rozehnal, pokl. Kl. Stahala, hosp. A. Toušek, B. Lameš, Fr. Řehák, J. Wollgart, V. Novotný, Č. Šína, čl. výb. Fr. Novotný, Sedláček, Ferd. Helsner, rev. Per. Pešl, prap.		
<hr/>			
1900	120 Dr. Šromota, př. Ant. Bališ, n. př. Felix Bareš, jedn. A. Sedláček, sborm. Fr. Rozehnal, pokl. Jar. Bureš, hosp. B. Lameš, Dr. Toušek, P. Černý, A. Sedláček, P. Sládeček Alois, Jos. Wollgart, čl. výb. Fr. Zikeš, J. Horák, Ferd. Helsner, rev. Per. Pešl, prap. Od 17. prosince B. Lameš, jednatelem.		
<hr/>			
1901	123 Dr. Šromota, př. Kl. Stahala, n. př. Al. Šitavanc, jedn. Šína Č., sborm. Fr. Rozehnal, pokl. Jar. Bureš, hosp. P. L. Černý, K. Helsner, Dr. Smetánka, Dr. Toušek, Dr. Pozdilek, Fr. Řehák, čl. výb. B. Grim, Horák, Fr. Helsner, rev. Per. Pešl, prap. Od 15. února místo Per. Pešla Dr. Vaněk.		
<hr/>			
1902	118 Dr. Šromota, př. Kl. Stahala, n. př. Al. Šitavanc, jedn. Šína Č., sborm. B. Grim, n. sborm. Dr. Toušek, pokl. B. Lameš, hosp. J. Novák, Fr. Rozehnal, K. Helsner, Dr. Smetánka, P. Černý, Dr. Mojžíšek, čl. výb. [M. Doležel, Teltschik, Bartovský, rev. B. Grim, prap. Dne 21. února při mimoř. valné hromadě volil se též výbor.		
<hr/>			
1903	119 přisp. 3 čest. Dr. Šromota, př. Kl. Stahala, n. př. Dr. Kvíz, jedn. Stanovský, sborm. Dr. Toušek, pokl. Dr. Toušek, hosp. Dr. Smetánka, Fil. Kaulfus, J. Bureš, Šína, B. Lameš, J. Novák, čl. výb. Bartovský, Šitavanc, Teltschik, rev. Grim, prap.		
<hr/>			
1904	121 přisp. 3 čest. Dr. Šromota, př. Kl. Stahala, n. př. B. Lameš, jedn. Novák, nadučitel, sborm. JUC. Janík, n. sborm. Dr. Toušek, pokl. Jar. Bureš, hosp. Dr. Smetánka, Fr. Rozehnal, V. Šína, Fil. Kaulfus, K. Helsner, Al. Schützer, Joža Rak, čl. výb. Bartovský, Šitavanc, Teltschik, rev. Hluzin, prap.		
<hr/>			
1905	118 přisp. 4 čest. Dr. Šromota, př. Kl. Stahala, n. př. B. Lameš, jedn. JUC. Janík, sborm. Vil. Martinec, pokl. Jar. Bureš, hosp. Dr. Smetánka, Fr. Rozehnal, V. Šína, F. Kaulfus, K. Helsner, Al. Schützer, Dr. Kořinek, Zikeš Fr., Kl. Celý, čl. výb. Hluzin, prap.		
<hr/>			
1906	116 přisp. 4 čest. Dr. Šromota, př. Kl. Stahala, n. př. B. Lameš, jedn. JUC. Janík, sborm. Vil. Martinec, pokl. Jar. Bureš, hosp. Fr. Rozehnal, K. Helsner, Dr. Smetánka, F. Kaulfus, Al. Schützer, Šína Č., čl. výb. Dr. Kořinek, Zikeš Fr., Kl. Celý, rev. Hluzin, prap.		
<hr/>			

1907			
118	přisp. 4 čest. Dr. Šromota, př. Kl. Stahala, n. př. Dr. Kořinek, jedn. JUC. Janík, sborm. Vil. Martinec, pokl. Al. Hudec, hosp. Dr. Smetánka, Fr. Rozehnal, Č. Šína, K. Helsner, Jar. Bureš, Al. Schützer, B. Grim, čl. výb. Fr. Zikeš, Kl. Celý, L. Schmidt, rev. Hluzin, prap.		
<hr/>			
1908	119 přisp. 4 čest. Dr. Šromota, př. Kl. Stahala, n. př. JUC. Janík, jedn. Hapala Rich., sborm. JUC. Janík, kapelníkem, Vil. Martinec, pokl. Vil. Martinec, hosp. Dr. Smetáka, Fr. Rozehnal, Č. Šína, K. Helsner, Jar. Bureš, Al. Schützer, B. Grim, čl. výb. Fr. Zikeš, Oplocký Tom., Lud. Schmidt, rev. Hluzin, prap.		
<hr/>			
1909	118 přisp. 4 čest. Dr. Šromota, př. Kl. Stahala, n. př. J. Ulrich, jedn. Hapala Rich., sborm. B. Grim, pokl. B. Grim, hosp. Dr. Smetánka, Fr. Rozehnal, Č. Šína, K. Helsner, Jar. Bureš, J. Litschmann, Al. Schützer, čl. výb. Fr. Zikeš, Oplocký Tom., Lud. Schmidt, rev. Linhart, prap.		
<hr/>			
1910	117 přisp. 4 čest. Dr. Šromota, př. Kl. Stahala, n. př. J. Ulrich, jedn. Hapala Rich., sborm. B. Grim, pokl. B. Grim, hosp. J. Bureš, J. Litschmann, Šína, Al. Schützer, Fr. Rozehnal, Dr. Smetánka, Dr. Roháč, čl. výb. Fr. Zikeš, Oplocký Tom., L. Schmidt, rev. Linhart, prap.		
<hr/>			
1911	120 přisp. 4 čest. Dr. Šromota, př. Kl. Stahala, n. př. J. Ulrich, jedn. Hapala Rich., sborm. B. Grim, pokl. B. Grim, hosp. Vláďa Hapala, arch. J. Bureš, Alb. Hudec, Fr. Linhart, Dr. Roháč, Fr. Rozehnal, Dr. Smetánka, Al. Schützer, čl. výb. Fr. Zikeš, Oplocký Tom., Lud. Schmidt, rev. Linhart, prap.		
<hr/>			
1912	123 přisp. 4 čest. Dr. Šromota, př. Kl. Stahala, n. př. J. Ulrich, jedn. Hapala Rich., sborm. B. Grim, pokl. B. Grim, hosp. Vláďa Hapala, archiv. J. Bureš, Fr. Linhart, Fr. Rozehnal, Dr. Roháč, Dr. Smetánka, Al. Schützer, St. Lízal, čl. výb. Fr. Zikeš, Oplocký Tom., Dr. Lev Zapletal, rev. Linhart, prap.		
<hr/>			

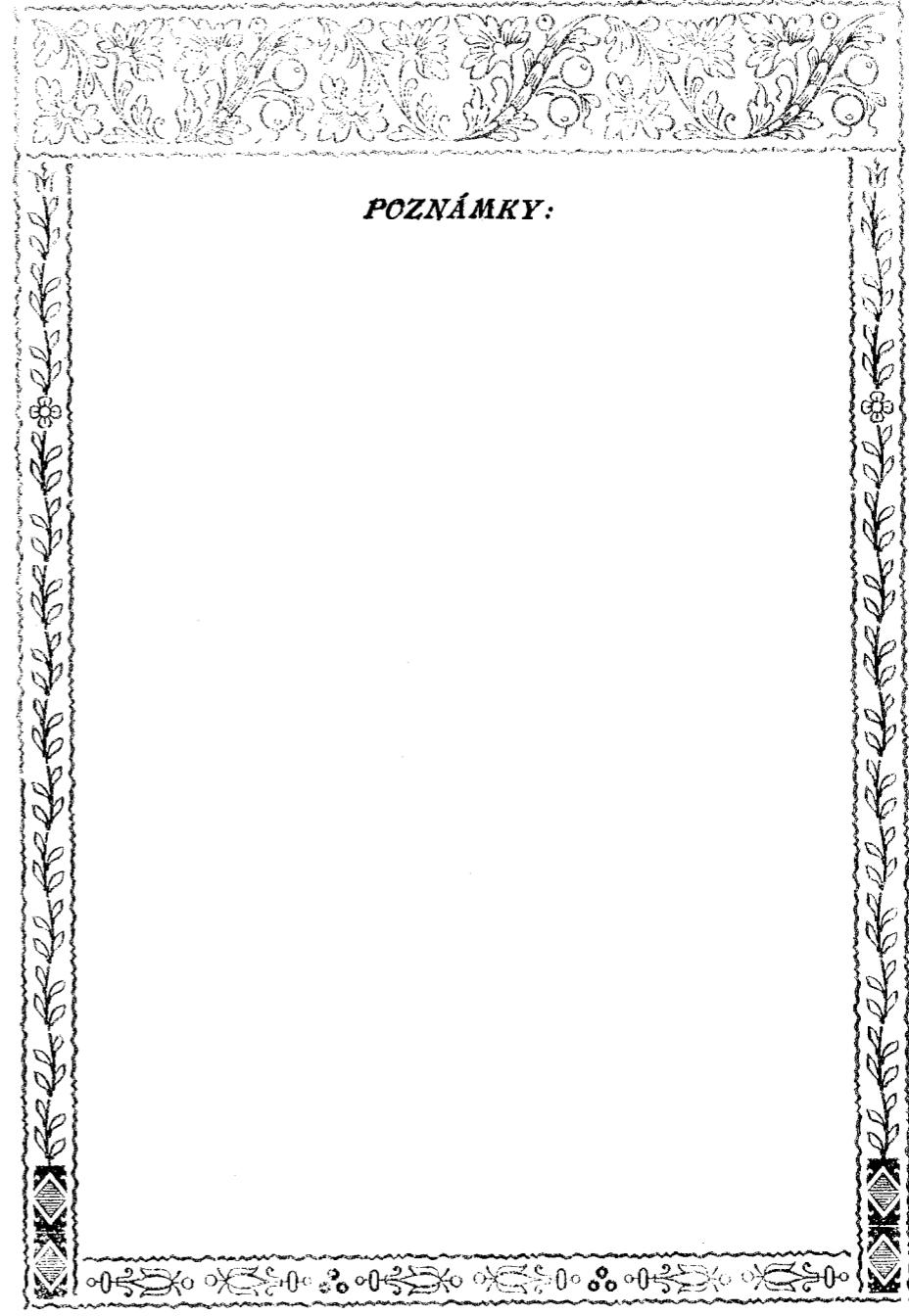
V Hranicích v červnu 1912.

Sestavil Jan Ulrich.

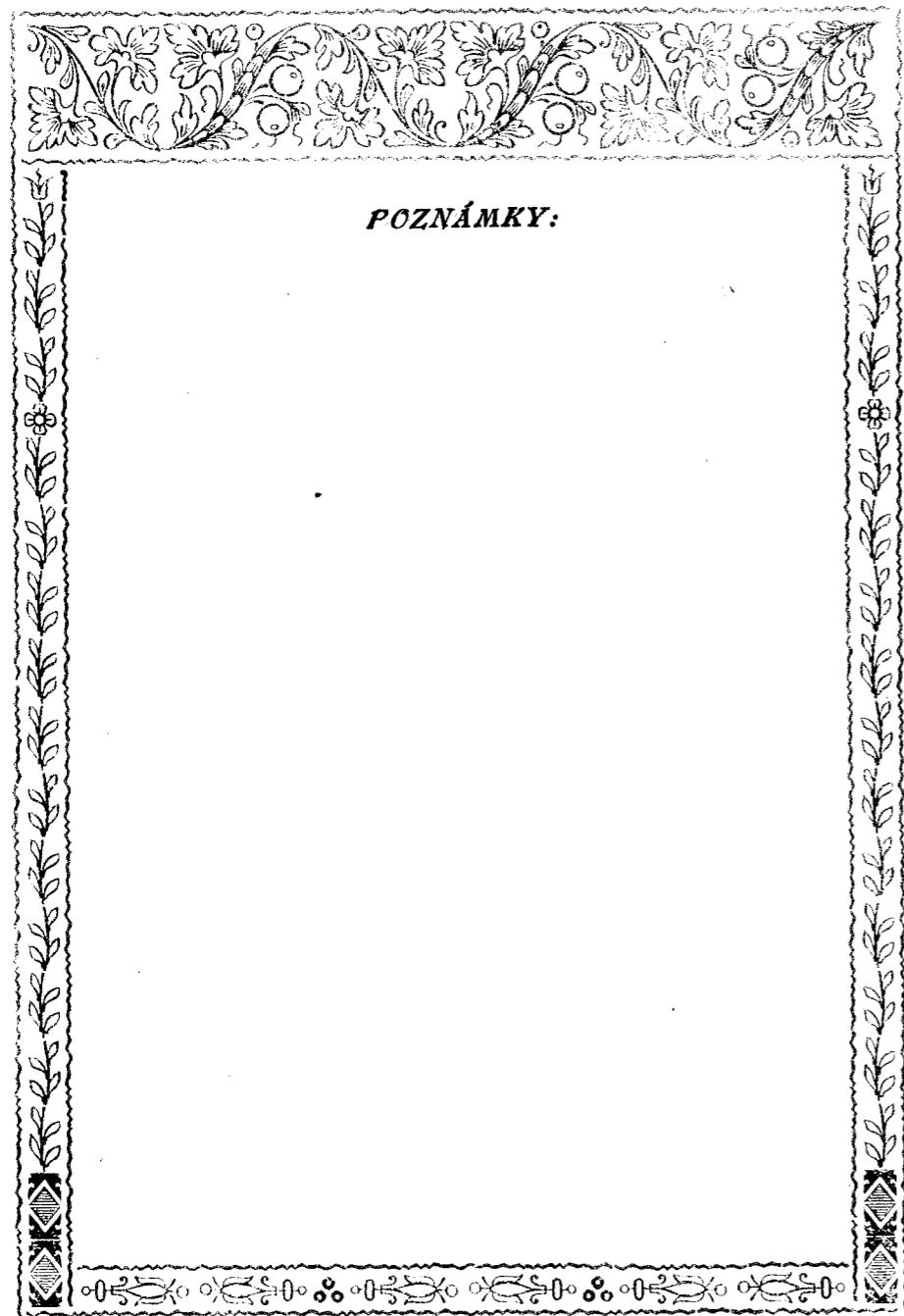

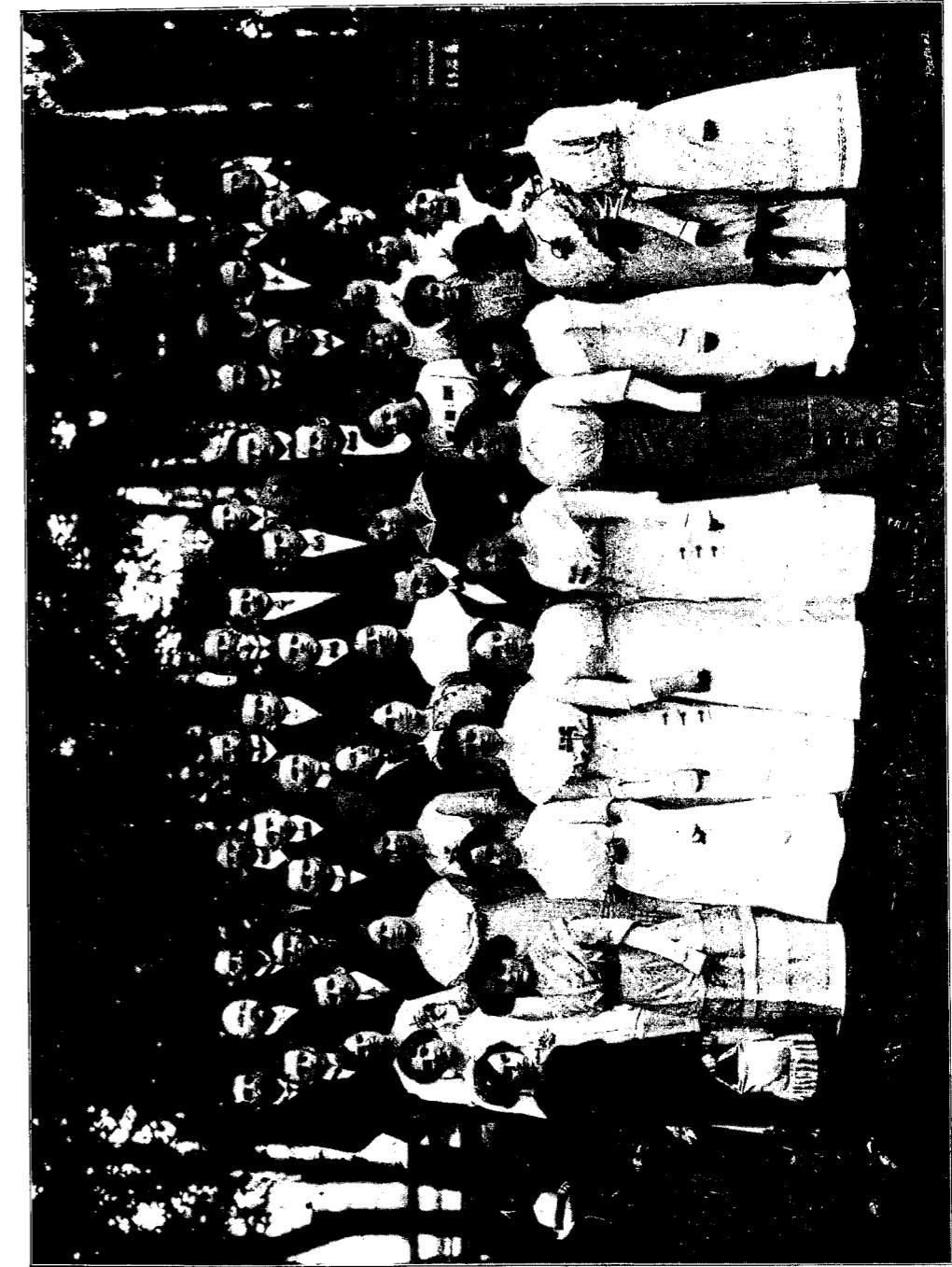
POZNÁMKY:

POZNÁMKY:

POZNÁMKY:

PĚVECKÝ ODBOR BESEDY JURIK

